

KIRKKO & KOTI

**Syttyisikö
kipinä vapaa-
ehtoistyöhön?**
➤ 7 ja 8

**Enkelit
toteuttavat
Jumalan tahtoa**
➤ 10–11

**Kirsi Soininen
arvostaa savolaista
elämäntyyliä**
➤ 20

kirkkojakoti.fi

Seurakuntalaisten kirkko

➤ 4–5

Virsitorstai laulua täynnä

Virsikirjan lisävihko on kokoelma, joka täydentää nykyistä virsikirjaa. Virsitorstaina 13.10. tutustutaan uusiin virsiin.

Uudet virret ovat saatavina erillisenä vihkona tai uudessa virsikirjassa, johon sisältyy nykyisen virsikirjan lisäksi myös lisävihko.

Lisävihkoa valmisteltiin vuodesta 2011 ja kirkolliskokous hyväksyi sen marraskuussa 2015. Kirkkohallituksen nimittämän suomenkielisen työryhmän puheenjohtajana toimi Puijon seurakunnan kirkkoherra **Jaana Marjanen**. Kuopiosta mukana on ollut myös professori **Erkki Tuppurainen**.

Marjanen kertoo, että koko prosessi oli innostava ja työryhmän asiantuntemus laajaa.

”Tuntuu hyvältä, että lisävihko on herättänyt paljon kiinnostusta jo nyt.”

Hänen yksi lempivirtensä lisävihkosta on 970, joka tuli lisävihkoon aivan viime vaiheessa Norjan kirkon uudesta virsikirjasta.

”Se on pieni kehtolaulu ja sellaisena aivan uutta suomalaisessa virsikirjassa. **Tytti Issa-**

Jaana Marjasen yksi suosikki uusista virsistä on 970.

kaisen herkässä suomennoksessa on aavistus joulun sanomaa”, Marjanen sanoo.

Piispa **Jari Jolkkonen** kutsuu kaikkia seurakuntia yhteiseen *Virsitorstai laulua täynnä*

-tempaukseen. Ideana on, että jokainen Kuopion hiippakunnan seurakunta järjestäisi 13.10. yhteislaulutilaisuuden, joka omistetaan lisävihkon virsille. Virsikirjan lisävihkon 79 virttä kutsuvat sekä perinteisiin että uudentyyppisiin musiikillisiin maailmoihin.

Virsikirjan lisävihkot otetaan virallisesti käyttöön 1. adventtina 2016. Nyt voi jo tutustua lisävihkoon ja opetella uusia lauluja. On erityisen tärkeää, että uusia virsiä pidetään mahdollisimman paljon esillä seurakunnissa. Virsitorstait järjestetään samanaikaisesti seitsemässä kirkossa Kuopion seurakuntien alueella yhteistyössä Taideyliopiston kirkkomusiikin opiskelijoiden kanssa.

MINNA SIIKANIVA

Virsitorstait 13.10. klo 18
Kuopion seurakuntien alueella:

- + Tuomiokirkko, Alavan kirkko, Kallaveden kirkko, Pyhän Johanneksen kirkko, Puijon kirkko, Riistaveden kirkko, Juankosken seurakuntatalo

Siilinjärvellä 13.10. klo 19:

- + Siilinjärven kirkossa yhteislaulutilaisuus.

Muut tilaisuuudet:

- + Koulusta kajahtaa virsi!!! – virsipäivän tapahtuma koululaisille Kallaveden kirkossa to 13.10. klo 10.
- + Ke 26.10. virsi-ilta Nilsin srk-kodilla klo 18.
- + Lisävihkovirsien opettelu huipentuu adventtiaattona 26.11.2016 klo 10 Puijon kirkossa pidettävään lisävihkomaratoniiin, jossa lauletaan kaikki laulut läpi. Mukana lisävihkon valmistelutyöryhmän jäsenistä **Anna-Mari Kaskinen**, **Erkki Tuppurainen** ja **Jaana Marjanen**.

PYSÄKILLÄ

Ilmojen halki käy etsijän

Vapaaehtoiseen lentoetsintään tarvitaan motivaatiota ja auttamishalua. Ja hieman myös korkean paikan sietokykyä sekä yhteistyötaitoja.

Kun ilmaelementtiin tottuu, on nautinto olla ilmassa, ja samalla auttaa viranomaisia tärkeässä tehtävässä. Jäin itse tähän vapaaehtoistyöhön koukuun reilu vuosi sitten”, kertoo Suomen Lentopelastusseuran vapaaehtoinen lentoetsijä **Risto Lappalainen** Kuopion Lentäjistä.

Kuopion Lentäjät järjestää vapaaehtoisille lentoetsijöille kurssin syksyn aikana. Lentoetsintä on Suomen Lentopelastusseuran (SLPS) järjestämää vapaaehtoista pelastus- ja etsintätoimintaa.

Kurssilla pääsee ilmaan

”Lentopelastusseura toimii jäsenyhdistyksenä kautta. Sillä on noin 40 jäsenyhdistystä eri puolilla maata ja noin 20 aktiivista tukikohdtaa. Kuopion Lentäjät ry vastaa Rissalassa sijaitsevan tukikohdan päivystystoiminnasta sekä koulutuksesta ja harjoituksista. Se koordinoi myös vapaaehtoisten lentoetsijöiden kursseja”, sanoo Kuopion Lentäjien ja Suomen Lentopelastusseuran kouluttaja, kapteeni evp. **Seppo Koivisto**.

Kurssille pääsee jo 17-vuotiaana, etsintätehtäviin pienkoneeseen 18-vuotiaana. Yläikärajaa ei ole, jos vain kunto, näkö ja terveys ovat riittävän hyvät.

Jos kurssin käy syksyllä, seuraavana vuonna pääsee jo päiväystäjärinkiin. Kurssi kestää muutamia päiviä ja on maksuton. Kun kurssi on käyty, tukikohtapäällikkö tekee varallaolistat ja lähettää vapaaehtoiselle tekstiviestin, kun häntä tarvitaan tehtäviin.

Lappalainen toteaa, että kurssilla tehdään jo harjoituslentoja, joten etsintää pääsee kokeilemaan ennen tositoimia. Koneessa pitää

pystyä olemaan kerralla noin 2–3 tuntia, sillä ilmassa ei ole ”parkkipaikkoja”.

Etsintäkausi on pääsääntöisesti keväästä syksyyn. Tehtäviin kuuluvat määrämuotoiset palovalvontalennot, savuhavaintojen tarkistuslennot sekä viranomaisen pyytämä henkilöetsintä. Lappalaisen mielestä lentoetsintää käytetään turhan vähän, sillä pienkoneesta näkee jopa jäniksen jäljet, kun silmä harjaantuu etsintätehtäviin.

Nuoria ja naisia kaivataan

”Auttamisen halu, kaunis Suomi ja kiehtovat tilanteet, joissa joutuu pistämään itsensä likoon”, kertoo motiiveistaan 73-vuotias Lappalainen.

”Itselleni merkittävin tähänastinen tehtävä oli kesän alussa palovalvontalento, jossa ensimmäisenä havaintona oli valvottu poltto. Sitten näimme toiset savut. Tuli oli jo hyvässä vauhdissa 10 aarin alueella. Annoimme hälytyksen ja jäimme valmistelemaan reittiä palokunnalle. Silloin tuli itselleni vahvistus, että lentoetsijän homma ei ole turhaa.”

”Kesällä oli myös onnistunut etsintälento, jossa pelastettiin ihmishenki.”

”Kun kulo- tai metsäpalovarointus on voimassa ja tietty paloindeksi alueella ylitetään, Kuopion Lentäjät lentävät parin tunnin mittaisia palovalvontalentoja, joiden toimintasäde on noin 100 kilometriä Kuopiosta”, Lappalainen selvittää.

Hän tuumii, että syksyn aikana saattaa olla enemmän lentoja, sillä säämerkit viittaavat kuivaan ja lämpimään kauteen.

”Etenkin nuoria kaivattaisiin toimintaan mukaan. Jos joku nuorista mieli ilmailun pariin töihin, niin tätä kautta pääsee edullisesti ja helposti tutustumaan alaan.”

Samaa toivoo myös Koivisto, joka on ollut mukana toiminnassa pitkään. Hän kaipailee toimintaan myös tukijoita ja lahjoittajia, sil-

lä pienkoneiden ylläpito ei ole ilmaista. Viranomaisten pyytämät ja määrittämät valvontaja etsintälennot kustantaa Sisäministeriö.

”Porukka alkaa ikääntyä, joten tarvitsimme

vapaaehtoisiksi uusia voimia. Nämä tehtävät sopivat erinomaisesti myös naisille, sillä he ovat usein tunnollisempia kuin miehet. Myös lentäjät ovat tervetulleita mukaan, kun lentolupakir-

KUUKAUDEN VALINNA

95

Reformaationa tunnettu ajanjakso alkoi, kun Martti Luther julkaisi 95 teesiä aneakupan väärinkäytöksiä vastaan. Reformaation 500-vuotisjuhlavuosi käynnistyy lokakuun lopussa.

90 000

Naisten Pankin syyskuussa järjestämä Kävele Naiselle Ammatti keräsi ennätysmäärän lahjoituksia, lähes 90 000 euroa.

200 000

Radiojumalanpalvelus kerää viikoittain noin 200 000 kuulijaa ja muodostaa näin Suomen suurimman jumalanpalvelusyhteisön.

” **Mikkelinpäivää** eli enkelien sunnuntaita 2.10. vietetään myös osoitteessa suuremmansuojassa.fi. Sinne on kerätty tietopaketti mikkelinpäivästä sekä muun muassa lasten tekemiä rukouksia. Enkelien sunnuntai näkyy ja kuuluu myös sekä radiossa että verkossa kampanjavideolla, joka kutsuu pohtimaan, kuka on sinun oma enkelisi.

” **Suomen ulkoasiainministeriö** teetti Suomen Lähetysseuran kehitysyhteistyöstä perusteellisen arvioinnin, jonka tulokset julkaistiin syyskuussa.

Lähetysseuran työ todettiin tuloksekkaaksi, kustannustehokkaaksi ja paikallisia tarpeita vastaavaksi. Erityistä kiitosta Lähetysseura sai työstään kaikkein köyhimpien ja syrjäytettyjen ihmisryhmien parissa. Esimerkiksi naisten aseman todettiin parantuneen Lähetysseuran työn ansiosta.

” **Diakoniatyöntekijät** vetoavat päättäjiin, että kaikissa päätöksissä huomioidaisiin heikoimmassa asemassa olevien henkilöiden tilanne. Diakonian näkökulmasta köyhyys on lisääntynyt eikä köyhyyden vähentäminen ole poliittisessa agendassa päällimmäisenä. Vetoomus esitettiin Turussa hiljattain pidetyillä diakonapäivillä.

tie

Kuopion Lentäjien Seppo Koivisto, ohjaaja Jarkko Koivisto ja Risto Lappalainen toivottavat uudet vapaaehtoiset tervetulleeksi lentoetsijän hommiin.

SEIJA RYTKÖNEN

- Suomen Lentopelastusseura (SLPS) on 2006 perustettu valtakunnallinen, viranomaisen avuksi luotu vapaaehtoisien etsintä- ja valvontalentotoiminnan kattojärjestö. Seuran päätehtävänä on kouluttaa ja koordinoita vapaaehtoisia viranomaistoimia tukevaan etsintä- ja palolentoimintaan.
- Seuraava kurssi järjestetään 29.10.2016. Tarkempia tietoja voi kysyä Seppo Koivistolta p. 0400 912 508 tai Risto Lappalaiselta p. 0400 272 414.

visto, jonka omalla vapaaehtoisuralalla on ollut muun muassa viisi onnistunutta henkilöetsintää.

Värikästä päälle

Kuopion Lentäjien tukikohta on valtakunnallisesti hyvin aktiivinen. Vuonna 2015 Suomessa lennettiin viranomaisten pyynnöstä 21 etsintälentoa, joista Kuopion Lentäjät operoi melkein puolet. Kuopiossa onkin noin 40 vapaaehtoisimiehistön jäsentä, joista ohjaajia viitisentoista. Muut toimivat lentoetsijoina sekä tehtävänjohtajina.

Syksyn tullen etsitään taas eksyneitä marjastajia ja sienestäjiä monin eri tavoin. Seppo Koivisto ja Risto Lappalainen muistuttavat, miten metsään lähtiessään kannattaa pukeutua.

”Kun lähdet metsään, niin laita päällesi mahdollisimman kirkkaat ja värikkäät vaatteet. Silloin sinut on helpompi löytää, jos satut eksymään”, miehet kehottavat.

Eksyneen kannattaa mennä myös mahdollisimman aukealle paikalle, jotta hänet on helpompi havaita etsinnöissä.

SEIJA RYTKÖNEN

ja on kunnossa ja lentäjällä tarpeeksi kokemusta”.

”Itselläni suurin motiivi on halu auttaa. Ilmailu kiehtoo edelleen, sil-

lä se on ollut ammattinakin. Jos hälytys tulee kello 4 aamulla, niin tuntuu suorastaan mukavalle lähteä vapaaehtoistyöhön”, myhäilee Koi-

PÄÄKIRJOITUS

Kirkko rakentuu seurakuntalaisistaan

Näihin aikoihin seurakunnissa pakeretaan toimintasuunnitelmien ja budjettien parissa. Kirkon luottamushenkilöt ja johtajat ovat pohtineet tulevaisuutta. Keskusteluiden ytimessä on, mihin väheneviä resursseja ja rahoja kannattaa kohdentaa, ja kuinka paljon kiinteistöjä meillä on varaa ylläpitää.

Kaikissa keskusteluissa nousee yleensä esiin seurakuntalaisten aktiivisuuden lisääminen. Heitä kaivattaisiin sekä osallistumaan tilaisuuksiin että toimimaan vapaaehtoisina.

Tutkimusten mukaan monille seurakuntalaisille riittää se, että he tietävät kirkon tekevän hyvää työtä, auttavan vähempiosaisia ja hoitavan ammattitaitoisesti erilaisia toimituksia kuten hautaan siunaamisia, kasteita ja vihkimisiä. Heistä on myös mukava käydä silloin tällöin kirkossa – lähinnä pääsiäisenä ja jouluna. Kirkon lapsi- ja nuorisotyötä arvostetaan.

On myös joukko seurakuntalaisia, jotka kaipaavat lisäksi enemmän yhteisöllisyyttä, harrastuspiirejä, urheilua, sinkkutapahtumia ja muita aktiviteetteja. Näitäkin kirkko järjestää, mutta valitettavan moni ei saa niistä tietoa tai uskalla lähteä mukaan.

Tiedotamme tapahtumista ja muista uutisista muun muassa Kirkko ja koti -lehdessä, verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa, maksetuissa ilmoituksissa, kausiesitteissä sekä seurakuntien uutiskirjeissä. Aktiiviseurakuntalaiset saavat hyvin tietoa, mutta vähemmän aktiivisia tieto ei valitettavasti tavoita. Seurakuntalehti saatetaan heittää suoraan roskiin ja verkossa ei surfailta kirkon sivuilla.

” **Mikä saisi sinut osallistumaan?**

Teetimme elokuussa tutkimuksen säännöllisestä maksetusta ilmoittelustamme maakuntalehdessä. Pienestä koosta huolimatta ilmoitus huomataan hyvin ja se koetaan positiivisena. Avointen kysymysten vastaukset paljastivat, että tietoa seurakuntien monipuolisesta tapahtumatarjonnasta on riittävästi. Usein tapahtumiin ei vain tule lähdettyä.

Tulevaisuudessa seurakunnat profiloituvat enemmän seurakuntalaisten mukaan. Toimintaa on mahdollista suunnitella enemmän tarvelähtöisesti ja esimerkiksi jumalanpalvelukset voivat olla seurakunnissa eri aikoihin. Näinhän toki tehdään jo nyt, mutta suuntaus näyttäisi olevan entistä enemmän monipuolistuvaan suuntaan. Minkälainen on sinun unelmiesi seurakunta? Mikä saisi sinut osallistumaan?

Palautetta voi antaa suoraan seurakunnille tai verkkosivujen kautta www.kuopionseurakunnat.fi tai minna.siikaniva@evl.fi

MINNA SIIKANIVA
minna.siikaniva@evl.fi

Ajassa vai unessa?

Evangelis-luterilaisen kirkkomme tulisi elää tässä ajassa. Aina välillä tuntuu, että se on unessa tai jäänyt jumiin menneisyyteen. Maailma on todellakin muuttunut ja mielestäni niin tulisi tehdä kirkkommekin.

Aloittaisin ajassa elämisen kirkon vahvuuksista, joita mielestäni ovat:

- Yhteisöllisyys ja toinen toisistamme - heikoistakin – välittäminen
- Armo ja rakkaus
- Vaikuttavuus (vaikka emme tunnu tätä aina oikein itseään huomaavan)
- Hyvä sanoma - jota tosin lieenee syytä päivittää tälle vuosituhannelle
- Sivistyksen, niin tiedollisen kuin sydämenkin, ja hyvän lähimmäisyyden vaaliminen

Kirkon työlle on mielestäni juuri nyt erinomaista paljon kysyntää. Sen tarjontaa kannattaisi ”tuotteistaa” eli miettiä, kenelle ja mitä tarjotaan, miten siitä kerrotaan ja miten sitä olisi hyvä tarjota. Tässä viisaus on mielestäni meissä, kirkon ”asiakkaissa” ja sellaisissakin tahoissa, joita kirkko ei perinteisesti ole tottunut tavoittelemaan, kuten yritykset ja monet erilaiset yhteisöt. Heille kannattaisi kertoa, mitä kirkolla on tarjolla: muun muassa tasokkaita ja monipuolisia tiloja & kohteita, ammattitaitoista henkilöstöä, hyvää ruokaa ja paljon muuta.

Mutta sitten tulee haaste: miten kerromme kirkon ”hyödyistä”, ne kun kiinnostavat edellä mainittuja tahoja eniten? Aloittaisin kyselemällä asiakkaiden tarpeista ja toiveista heiltä itseltään. Uskon, että esimerkiksi opiskelijat tekisivät tällaisesta hyvin mielellään harjoitus- tai vaikka opinnäytetyönsä.

Kirkon tarjoamat hyödyt ovat kiistattomia! Tarjolla on muun muassa hyviä elämän - ja työelämän – perustaitoja kuten yhdessä tekemistä ja yhteisöllisyyttä, toisten huomioimista ja heistä välittämistä. Sisältö voimaannuttaa, väsyneille on tarjolla lepoa ja tärkeiden asioiden pohdintaa vaikkapa retriittien muodossa. Valinnanvaraa löytyy vaikka millä mitalla!

Voisivatko nämä ajatukset olla pieni, uudentyyppinen vaihtoehto tietään tässä ajassa etsivälle kirkolle, toimintojen karsimiselle ja tilojen ulosmyynnille?

JOUNI ORTJU

Kirkon tulevaisuutta

Kirkon tulevaisuuskomitean varapuheenjohtaja Aulikki Mäkinen on toiveikas kirkon tulevaisuudesta. Seurakunnat ovat saamassa entistä enemmän vapautta päättää toiminnastaan.

Kirkon tulevaisuuskomitean syntyprosessi käynnistyi keväällä 2014 kirkolliskokousedustajien aloitteesta. He arvioivat, että kirkko on vakavissa taloudellisissa ongelmissa joutuessaan yhteiskunnan voimakkaasta muutosprosessista sekä samanaikaisesta kirkon jäsenmäärän supistumisesta, jonka arvioidaan voimistuvan tulevaisuudessa.

Edustajat kantoivat huolta siitä, että uudistushankkeissa ei ole riittävällä tavalla tarkasteltu kokonaisuutta vaan keskitytty johonkin organisaation tai hallinnon yksittäiseen osa-alueeseen.

Haasteiden edessä

Prosessin myötä päätettiin perustaa komitea, joka olisi asiantuntemukseltaan monialainen ja lähtökohdiltaan ennakoluulon. Komitean toivottiin visioivan kirkkoa, joka olisi nykyiseen verrattuna organisaatioltaan kevyempi, reagoitukykyisempi ja joustavampi. Siinä pitäisi korostua seurakuntalaisten osallisuus ja kirkon perustehtävien eli evankeliumin julistamisen, sakramenttien jakamisen ja lähimmäisenrakkauden tehokkaampi toteuttaminen muuttuvassa toimintaympäristössä. Sopivien jäsenten löytämiseksi kirkolliskokous pyysi ehdotuksia sekä kokousedustajilta että median välityksellä laajemmalta yleisöltä. Ehdotettujen henkilöiden joukos-

ta valikoitui nykyinen kokoonpano, jonka kirkolliskokous vahvisti toukokuussa 2015.

Komitean jäsenet ovat: **Antti Savela** (pj.), **Aulikki Mäkinen** (vpj.), **Tuija Brax**, **Jussi-Pekka Erkkola**, **Ilkka Halava**, **Paula Kirjavainen**, **Tapio Luoma**, **Reetta Meriläinen**, **Juha Muilu** ja **Eivor Pitkänen**. Vakinaisina asiantuntijajäseninä ovat **Risto Saarinen** ja **Veli-Pekka Viljanen** sekä sihteerinä **Juha Meriläinen**.

Nuoria kuullaan

Merkittävän osan komitean työstä muodostavat kirkollisen kentän kuuleminen ja viestintä. Kirkolliskokous edellytti jo komiteaa perustaessaan, että se osallistaa työskentelynsä nuorten näkökulmia ja asiantuntevuutta.

Syyskuussa 2015 toteutettiin verkkokeskustelu, johon kutsuttiin yli 1 200 kirkon työntekijää ja luottamushenkilöä eri puolilta maata. Keskustelun tarkoituksena oli saada kirkon uudistamista koskevia virikkeitä sekä tarjota asiasta kiinnostuneille mahdollisuus tulla kuulluksi ja vaikuttaa. Verkkokeskustelun moderaattori **Meri-Anna Hintsala** analysoi keskustelun tulokset komitealle.

Tulevaisuuden kirkko

Aulikki Mäkinen kertoo, että marraskuussa 2016 kirkolliskokoukselle jätettävä mietintö tulee jakautumaan kahteen osaan.

”Toisessa on keskeisenä seurakunnan toimintakulttuurin muutos kaikilla tasoilla sekä seurakuntalaisuuden roolin muutos. Nämä vaikuttavat myös työntekijöiden rooliin. Yhteistä pappeutta korostetaan. Tulevaisuuden seurakunnissa työntekijät ovat seurakuntalaisten kanssakulkijoita ja työtovereita, ihmisten rekrytoijia, mutta totta kai edelleen myös oman työalansa asiantuntijoita.”

”Seurakunnissa luotetaan entistä enemmän kaikenikäisiin seurakuntalaisiin. Ylipäättään organisaatiolähtöisestä ajat-

HISTORIALLISTA

Keskus, seurakunta, talo

Vuosisataiset kirkolliset tavat ovat muuttuneet hitaasti. Muutosta oli jo se, että saarnatuolijulistuksen rinnalle alettiin vaatia vapaampia toimintamuotoja.

Vielä sata vuotta sitten kirkkorakennus oli Kuopiossakin toiminnan keskipiste. Muita seurakunnallisia kokoontumispaikkoja olivat vain Männistön rukoushuone sekä NMKY:n ja NNKY:n talot. Kuopion heränneet olivat vanhastaan kokoontuneet seuroihinsa kaupungin säätyläiskodeissa.

NMKY:n talo oli kirkon jälkeen kaupungin suurin yhteinen tila, jota vuokrattiin niin maallisiin tarkoituksiin, rippikouluille kuin kirkon omille yhdistyksillekin. Siellä pidettiin myös monenmoisia yleiskristillisiä tilaisuuksia, jotka eivät olleet vakaan seurakuntalaisuuden kannattajien mieleen. Oli saatava omat tilat.

Uusien seurakunnallisten tilojen hankinta tuli ajankohdaiseksi myös ulkoisesta pakosta. Vuonna 1922 voimaan tullut papiston palkkauslaki edellytti, että seurakunnan vakituisilla papeilla tuli olla virka-asunto. Samoihin aikoihin kaupungin edesmenneen kappalaisen **August Fredrik Granitin** perikunta kaupitteli omistamaansa rakennusta, kuuluisaa Ranetin kirkkoa Vuori- ja Suokadun kulmassa.

Kiinteistössä oli vuodesta 1901 lähtien toiminut Kuopion suomalainen tyttökoulu. 1800-luvun alussa rakennetussa kiinteistössä oli sitä ennen ehtinyt toimia myös kirjapaino, kunnallistalo ja kirjasto.

Seurakunta osti kiinteistön, sillä sekä virkatalot että seurakuntatalo tarvittiin. Seurakuntatalosta annettiin sitten maksuttomasti tiloja seurakunnallisiin tarpeisiin sekä ompelu-, pakana- ja merimieslähetysseuroille. Erityisen ahkerasti siellä kokoontuivat körtit.

Asunnot sijoitettiin seurakuntatalon yhteyteen, jotta papit olisivat aina seurakuntalaisten tavoitettavissa. Asianosaisille asumispakosta tosin tuli alituinen valituksen aihe.

Seurakuntatalon ja asuntojen ongelmat kasvoivat kymmenessä vuodessa niin suuriksi, että vuonna 1935 päätettiin rakentaa Suokadun puoleiselle tontille uusi ja isompi seurakuntatalo. **Erkki Pakkalan** piirtämässä uudessa kaksikerroksisessa kivitalossa oli parvet mukaan lukien peräti 450 hengen sali. Vanha seurakuntatalo jäi entiselleen samaan pihipiiriin.

Esa Malmivaaran suunnittelema nykyinen keskusseurakuntatalo pyyhkäisi sitten lopulta tieltään niin vanhat kuin uudetkin seurakuntatalot ja pikkupappilat.

KAIJA VUORIO

Uusi seurakuntatalo valmistui 1938 ja purettiin 1970-luvun lopulla. Samalla purettiin myös vanha seurakuntatalo, entinen Ranetin kirkko.

rakentamassa

telutavasta ja työntekijäkeskeisyydestä luovutaan. Tämä on suuri muutos ja haaste työntekijöille, mutta se haastaa myös seurakuntalaisia näkemään seurakunnan muuna kuin palveluntuottajana.”

”Johtajuuden merkitys tulee myös muuttumaan erityisesti yhteistyötä ja verkostoitumista painottaviksi. Suomi monikulttuuristuu koko ajan, mutta monikulttuurisuus ei tarkoita vain maahanmuuttajien määrän kasvua, vaan ihmisten elämäntapojen ja ajattelumallien moninaistumista. Seurakuntaelämän ei tarvitse olla samanlaista kaikkialla Suomessa, ei edes Kuopion sisällä.”

Toisessa osassa käsitellään kirkon rakenteita. ”Keskushallintoa ei ole tarkoitus kasvattaa ja seurakuntien itsenäisyyttä vahvistetaan. Tulevaisuudessa seurakunnat kuuluvat yhtymiin, mutta siihen ei ole pakkoa. Taloudelliset tekijät vain yleensä ajavat siihen. Seurakunnista ei saa kuitenkaan tulla hallitsemattomien isoja. Keskushallintoa supistetaan. Yhtymien rakenne pitäisi olla mahdollisimman kevyt.”

”Kuopiossa asiat ovat jo hyvällä mallilla eli suuria muutoksia ei ole odotettavissa”, Mäkinen painottaa.

Komitea jättää mietintönsä kirkolliskokoukselle marraskuussa 2016.

MINNA SIIKANIVA

”Seurakuntaelämän ei tarvitse olla samanlaista kaikkialla”, pohtii Aulikki Mäkinen

TIMO HARTIKAINEN

MITÄ MIELESSÄ?

Sukellus Tutkijoiden yöhön

Tulevana perjantaina, 30. syyskuuta, vietetään Kuopiossa *Tutkijoiden yö* -tapahtumaa. Kyseessä on EU:n tuella järjestettävä tempaus, johon osallistuu samana päivänä yli kolmesataa kaupunkia ympäri Eurooppaa. Itä-Suomen yliopisto tarjoaa teemaan liittyvää ohjelmaa Kuopion lisäksi myös Joensuussa ja Savonlinnassa.

Mitä tapahtuu Tutkijoiden yönä Kuopiossa, Itä-Suomen yliopiston tiedottaja Ulla Kaltiala?

”Elokuvateatteri Scalan ylimässä kerroksessa on non-stop ohjelmaa. Luvassa on tutkimukseen ja terveyteen liittyviä testejä, pelejä ja esitelyjä, tutkijoiden pitämiä tiedetuokioita, tiedesarjakuvaa ja lapsille myös Nallesairaala ja -apteekki. Ilta huipentuu talk-showhun, jossa tutkijapersoonat pääsevät esille. Tapahtuman juontaa uutisankkuri **Piia Pasanen**.”

Miksi yliopisto halusi mukaan tapahtumaan?

”Tämä on oiva tilaisuus tuoda

esille kiinnostavaa tutkimustietoa suurelle yleisölle. Haluamme samalla osoittaa, ettei tieteen tekeminen ole mitään kuivakkaa ja ilotonta puuhaa, vaan sen parissa voi myös viihtyä.”

Kenelle Tutkijoiden yö on suunnattu?

”Aivan kaikille ja kaikenikäisille. Aiheita on laidasta laitaan – jokaiselle jotakin. Esillä on muun muassa terveyteen, lääkkeiden käyttöön, ympäristömyrkyihin ja ilmanlaatuun liittyvää tutkimusta, ja talk-showssa yhtenä teemana on elämänlaadun vaaliminen. Tapahtuma on maksuton. Talk-showhun kannattaa tulla hyvissä ajoin, että saa varmasti istumapaikan salista.”

Mitä tapahtumalta toivotaan?

”Toivomme, että ihmiset saavat innostavia kokemuksia ja uutta tietoa. Hienoa olisi, jos etenkin nuoret kävijät löytäisivät itseään kiinnostavan alan ja kenties kiinnostuisivat myös tutkijan työstä. Tavoitteena on tuoda esille myös, että tiede on pohjimmiltaan hyvin lähellä arkielämää ja tutkijatkin aivan tavallisia ihmisiä, joilla on kiinnostavaa kerrottavaa.”

HELI HARING

Tutkijoiden yö -tapahtuma klo 16 alkaen elokuvateatteri Scalassa, Ajurinkatu 16. Talk-show klo 18.30.

TUIJA HYTTINEN

Ammatillista tukihenkilötoimintaa ja sosiaalista kuntoutusta. Toiminnassa mukana hevoset ja koirat.

www.kasvuntukiylieisteiden.com

Oman-näköiseen elämään?

ihminen
Tavattavissa

Ihminen tavattavissa -mentorharjoittelija Pirkko Olanterä, Lapinlahti. Kysy keskusteluaijoja: 045 121 9901 www.ihminentavattavissa.fi/mentorointi

SNELLMAN
kesäyliopisto

Kolmannen kerran Kuopiossa suosittu

VOIMAVARAKESKEINEN TYÖNOHJAAJAKOULUTUS (60 op)

alk. 19.1.2017, hakuaika päättyy 14.11.2016

snellmankesayliopisto.fi ▶ koulutukset aakkosjärjestyksessä | puh. 044 746 2840

Pitopalvelua

Ilon ja surun hetkellä olemme palveluksessanne

- Kaikkiin kodin juhliin maukkaat kylmät tai lämpimät pitopöydät
- Kotileivonnaiset tilauksesta (ilmainen kotiinkuljetus)
- Meiltä myös astiat, liinat, kukkalaitteet, tarjoilu henk.kunta, jne.

puh. 050 305 1737

tai s-posti

piirakkapulikka@luukku.com

Lehtomäen kodin
Syyspäivät
30.9.-2.10.2016

"Ole lujaa ja rohkeaa"
Joos. 1:9

Perjantai 30.9.

17.30 Kahvitarjoilu
18.00 Iltatilaisuus, mukana piispa **Jari Jolkkonen**
*laulua, rukousta ja Sanaa niin lapsille kuin aikuisille

Lauantai 1.10.

10.00 Kahvitarjoilu
10.30 "Lutherin Vähäkatekismus – tyhjentyä uskon aarreaitta", professori **Jouko Martikainen**
12.00 Päivätilaisuus, mukana kansanedustaja **Päivi Räsänen**
*laulua, rukousta ja Sanaa niin lapsille kuin aikuisille
13.30 Ruokailu
14.30 "Elä ja vaikuta Jeesuksen seuraajana", kansanedustaja **Päivi Räsänen**
15.30 Ystäväseurat kaikenikäisille
*laulua, rukousta ja Sanaa niin lapsille kuin aikuisille
17.00 Kahvitarjoilu
17.30 Laulu- ja rukousilta

Sunnuntai 2.10.

12.00 "Jumalan sanansaattajat" – sanajumalanpalvelus, saarna: rovasti **Keijo Rainerma**, liturgi: kirkkoherra **Juha Luukkonen**
13.30 Ruokailu
14.30 "Kuka olet Jeesus?", **Keijo Rainerma**
15.30 Kahvitarjoilu
16.00 Kaikenikäisten koti-ilta
*laulua, rukousta ja Sanaa...

Tervetuloa mukaan!

Lehtomäen koti
EV.LUT. LAHIMMÄISLÄHETYS RY

www.lehtomaenkoti.net

Tukiviittomat rakentavat siltaa

Humanistisen ammattikorkeakoulun viittomakielen-tulkkiopiskelijat Elina Taanila ja Paula Lind tekivät opinnäytetyönsä kirkkohallituksen Jumalanpalvelus ja yhteiskunta -yksikölle.

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa ja taltioida kuusi jumalanpalveluksen kaavan tekstiä tukiviittomille ja viitotulle puheelle. Tukiviittomat ovat puheen tukena käytettävä kommunikaatiomenetelmä, jossa käytetään ääntä mukana. Lauseesta viitotaan ydinsanat ja viittomat lainataan viittomakielestä. Viitottu puhe on kommunikaatiomenetelmä, jota viitotaan suomen kielen sanajärjestyksen mukaisesti. Viitottua puhetta voi käyttää joko ilman ääntä, tai äänen kanssa. Tuotetut tekstit olivat: Herra armahda, ehtoollisvuorolaulu, Kunnia, Jumalan Karitsa, Pyhä-hymni ja Herran rauha. Valmiit tuotokset löytyvät kirkkohallituksen nettisivuilta.

Opinnäytetyöstä hyötyvät tulkit ja henkilöt, jotka käyttävät viitottua puhetta ja/tai tukiviittomia puhetta tukevana tai korvaavana menetelmänä, sekä henkilöt, jotka työskentelevät edellä mainitun asiakasryhmän kanssa.

Vastaa tarpeeseen

Opinnäytetyö lähti liikkeelle oikeasta tarpeesta. Viitotulle puheelle ja tukiviittomille ei ole olemassa kovin paljon hengellistä materiaalia. Tämän vuoksi kirkkohallitukselta tuli tilaus Humanistiselle ammattikorkeakoululle juma-

Elina Taanila ja Paula Lind ovat tuottaneet kuusi jumalanpalveluksen kaavan tekstiä tukiviittomille ja viitotulle puheelle.

lanpalveluksen kaavan tekstien kääntämisestä tukiviittomille ja viitotulle puheelle.

Taanila ja Lind tarttuivat molemmat innokkaasti tilaisuuteen. He kokivat aiheen hyvin kiinnostavaksi ja halusivat tehdä opinnäytetyön, jolla on todellinen tarve.

"Tuntui todella jännittävältä tehdä tällainen opinnäytetyö, joka on uraa uurtava. Tällaista materiaalia on vielä hyvin vähän ja on hienoa, että olen itse saanut olla mukana tekemässä pohjaa jollekin suuremmalle", Lind toteaa.

Vaikka prosessi oli pitkä, se oli hyvin pal-kitseva.

"Opinnäytetyö on pitkä prosessi, mutta koin saavani siitä itselleni myös valtavasti henkistä pääomaa. Opinnäytetyön arvoa lisäsi myös se, että se on osa suurempaa kokonaisuutta. Oli hienoa olla mukana tällaisessa projektissa", Taanila täydentää.

Taanila ja Lind toivovat opinnäytetyön-sä lisäävän yhdenvertaisuutta ja huonokuuloisten ihmisten mahdollisuutta kirkolliseen osallisuuteen. "On ollut ilo käyttää omaa ammattitaitoa, jotta saavutettavuus kirkon ja viitotun puheen, sekä tukiviittomien käyttäjien välillä kasvaisi."

Opinnäytetyö on osa kirkon saavutettavuusohjelmaan kuuluvaa materiaaliuutantoa.

**ELINA TAANILA
PAULA LIND
SIRPA LYYTINEN**

Lisätietoa aiheesta voi hakea osoitteista:

www.humak.fi
www.kuurojenliitto.fi
www.kuuloliitto.fi
www.papunet.net

KERRON KIRKOSTA

Lähimmäistä kaivataan

Yhteiskunnassamme on meneillään monenlaisia muutoksia, joista yksi on ikärakennemuutos. Se näkyy erityisesti pienillä paikkakunnilla, kun nuoret ovat lähteneet työn ja opiskelun perässä pois ja varttunut väki jää jäljelle. Kuntaliitosten myötä pieniltä paikkakunnilta keskitetään toimintoja ja palveluja isompiin keskuksiin. Samalla tavoitteena on, että varttuneet asuisivat mahdollisimman pitkään kotonaan, mikä on myös monen oma toive. Se tuo haasteita varsinkin harvaan asutuilla alueilla.

Seurakunnan diakoniatyöhön on aina kuulunut varttuneiden huomioiminen. Karttulan alue on saanut kokea myös näitä yhteiskunnallisia muutoksia ja seu-

rakuntana olemme halunneet olla varttuneiden rinnalla tässä muutoksessa. Monet ikääntyneistä kokevat yksinäisyyttä. Sitä lieventämään on järjestetty kokoontumisia, kuten Ystävänkammari ja Airakselan varttuneen väen kerho, joka kiertää kodeissa.

Järjestämme muutamia retkiä vuosittain ja kutsumme kirkonmenoihin, kuten yhteisille syntymäpäiville tai varttuneiden kirkkopyhään.

Loppukesän tempauksena on ollut vierailu varttuneiden luona kodeissa. Keväällä saimme kolehtituloja Karttulan alueen varttuneiden hyväksi ja hankimme tuloilla kahvit-

telutarvikkeita. Martat leipoivat talkootyönä pullia ja vapaaehtoisten kanssa olemme vierailleet kodeissa vaihtaen kuulumisia kahvikupposen äärellä. Olemme halunneet huomioida myös eri kyllillä asuvia ikäihmisiä. Palaute on ollut

Karttulan Martat talkoissa.

jo tähän mennessä erittäin hyvää. Tällaiselle toiminnalle olisi edelleen tarvetta, sillä kaikki eivät pääse kotoaan ilman apua tai kaikkina päivinä vointi ei ole niin hyvä, että olisi voimia lähteä. Monille on helpompi olla kotona ja ottaa vastaan siellä. Yksi vierailukerta ei riitä, vaan toiminnassa kaivataan säännöllisyyttä. Soittokin auttaa, mutta kasvotusten oleminen on konkreettisempaa ja tulee tunne, että toinen on oikeasti läsnä. Kotipalvelu käy monen luona, mutta heillä ei ole resursseja jäädä juttelemaan ja viettämään aikaa vanhus-

Haluankin haastaa seurakuntalaisia ja eri järjestöjä huomioimaan iäkkäitä naapureitaan ja tuttaviaan. Vapaaehtoisille on kysyntää lähimmäis palvelussa.

TUULA MAKKONEN
Kallaveden seurakunnan diakonissa

"Olet lämpimästi
tervetullut
talkoolaiseksi Nilsin
Herättäjäjuhille
heinäkuussa",
Eeva Väätäinen,
Outi Väätäinen ja
Simo Korkalainen
kannustavat.

SEIJA RYTKÖNEN

Talkoolaiset tekevät onnistuneet Herättäjäjuhlat

Nilsissä ensi kesänä pidettävien Herättäjäjuhlien vapaaehtoistyöntekijöiden saamiseksi ei ole olemassa "kikka kolmosta".

Pitäjässä luotetaan nyt yhteiseen talkoohenkeen, Herättäjäjuhlien vakiotalkooporukkaan ja vapaaehtoistyö.fi/herättäjäjuhlat-verkkosovellukseen.

Nilsin Herättäjäjuhlien pääsihteeri **Simo Korkalainen** on luottavaisella mielellä yhdeksän kuukautta ennen H-hetkeä. Edelliset juhlat olivat **Paavo Ruotsalaisen** maisemissa vuonna 1985, ja sitä ennen juhlittiin 1952, 1920 ja 1906. Kokemusta ja osaamista ei Nilsistä puutu.

"Työtähän se teettää 1500 talkoolaisen saaminen, eikä se ihan hihasta ravistamalla onnistu. Mutta meidän seudulla on vielä talkooperinnettä jäljellä", Korkalainen kiittelee.

Herättäjäjuhlat järjestetään perinteisesti talkooperiaatteella ja organisaatio on hyvin viritetty. Juhlatoimikunnan alaisuudessa on 11 toimikuntaa, joihin tarvitaan vapaaehtoisiksi monen alan ammattilaisia. Juhlatoimikunnan puheenjohtajana on Järvi-Kuopion seurakunnan kirkkoherra **Reijo Leino** ja juhlien palokattuna työntekijänä toimii pääsihteeri **Simo Korkalainen**.

Ekumenian hengessä

"Kun omalla paikkakunnalla järjestetään kirkon toiseksi suurin hengellinen kesäjuhla, niin aktiiviset ihmiset tulevat talkoihin mukaan. Helluntaiseurakunta lupasi jo omat tilansa käyttöön juhlatviikonlopuksi eli meillä on kirkkokuntarajat ylittävää yhteistyötä."

"Juhlaviikonlopuksi odotetaan noin 30 000 kävijää. Tämä on selkeä projekti, johon Nilsissä ja naapuripiirissä on jo erityisen paljon innostuttu. Talkoolaisia on saatu mukaan ainakin jo 150", Korkalainen ynnäilee.

Tähän mennessä vapaaehtoiset ovat askaroineet jo varainkeruussa, sillä käsityöpiirissä on tehty juhlilla myytävää käsitöitä sekä Paavo Ruotsalaisen itse tekemän tuolin moderneja versioita eli Paavon paljeja.

"Isompia konkreettisia maa-merkkejä ryhdytään tekemään juhannuksen jälkeen, jolloin talkoolaisen vakioporukka rakentaa pääportin sekä ohjelmalavan Vanhan kirkon puistoon. Tähänkin tarvitsemme lisää vapaaehtoisia."

Hommia joka lähtöön

"Eikä tarvitse kuulua edes kirkkoon, kun on tervetullut mukaan näihin talkoihin. Projektiin voivat osallistua muidenkin herätysliikkeiden jäsenet", lisää talkotoimikunnan puheenjohtaja, Järvi-Kuopion seurakunnan diakoniatyöntekijä **Eeva Väätäinen**.

Perinteinen Väätäisten körttisuku onkin aktivoitunut kiitettävästi mukaan talkoihin, sillä sukuun naitu **Outi Väätäinen** hoitaa vapaaehtoisena talkotoimikunnan sihteerin tehtäviä.

"Huomenlahjana taisi tulla oikeus tulla mukaan näihin talkoihin", Outi Väätäinen nauraa.

"Olemme laskeneet, että tarvitsemme noin 800 henkilöä ravintolapalveluihin, seuraavaksi eniten lipunmyyntiin, talouspuolelle noin 150, liikenteenohjaukseen ja -järjestelyihin 80, majoituspalveluihin 50 sekä juhlakenttätehtäviin noin 40 henkilöä", Outi Väätäinen laskeskelee nopsasti.

"Yhteydet alueen järjestöihin ja yhdistyksiin on jo kartoitettu, joten siltäkin puolelta tullaan saamaan vapaaehtoisia."

Ilmoittautuminen jo alkanut

Vuoden vaihteessa avautuu verkossa www.vapaaehtoistyö.fi/herättäjäjuhlat, jonka kautta voi ilmoittautua tehtävään ja 4 tunnin työvuoroon.

"Nyt ilmoittautumaan pääsee täyttämällä talkoolomakkeen ja lähettämällä sen joko Simo Korkalaiselle, minulle tai antamalla sen seurakuntien työntekijälle. Lomake

löytyy verkkosivuiltamme osoitteesta www.kuopionseurakunnat.fi/jarvi-kuopion-seurakunta/nilsin-alue-seurakunta", Eeva Väätäinen kertoo.

Hän heittää vapaaehtoisiksi aikoville hartaan toiveen.

"Tarvitsemme useita henkilöitä, joilla on Tieturva 1- tai Tieturva 2 -kortti. Myös hygieniapassin ja EA-kortin suorittaneita kaivataan porukkaan."

Körttitukka kahdella kymppillä

Juhlia valmistelevat Herättäjä-Yhdistys yhdessä Kuopion ev.lut. seurakuntayhtymän sekä Kuopion kaupungin kanssa. Juhlille tulee joka vuosi ihmisiä, jotka eivät ole vaikiokävijöitä.

Vuonna 2009 Seinäjoella pidettyjen Herättäjäjuhlien jälkeen laskettiin, että paikkakunnalle jäi rahaa noin 600 000–800 000 euroa.

"Taloudellisestihan tällä on tosi suuri merkitys alueelle. Uskon, että tämä on mahdollisuus myös yrittäjille", Korkalainen pohtii ja heittää virnistellen hyvän vinkin.

"Entäs jos partureissa olisikin juhlatarjous: tule ja leikkauta körttitukka kahdella kymppillä?"

SEIJA RYTKÖNEN

Täytetyn lomakkeen voi palauttaa sähköisesti:

- + simo.korkalainen@evl.fi
- + eeva.vaatainen@evl.fi

Paperiversion voi lähettää:

- + Simo Korkalainen
Pappilankuja 7, 73300 Nilsä
- + Eeva Väätäinen
Pappilankuja 7, 73300 Nilsä

- + Lisätietoja: Simo Korkalainen
p. 040 4888 671

• Matot
• vuodevaatteet • ym.

PYYKKISATAMA

Itkonniemenkatu 27, 70500 Kuopio
Puh. (017) 263 3128
www.pyykkisatama.fi

Tietokoneapu

Kotitalous-
vähennys 45%

www.orden.fi

040 5844 045

PERUNKIRJOITUKSET

testamentit - kauppakirjat ym. asiakirjat ammattitaidolla ja joustavin maksuehdoin

Herastuomari Leila M. Tuomainen

p. 044 211 9876

Perunkirjoitukset, perinnönjaot, testamentit ym.

ASIANAJOTOIMISTO ESA AIRAKSINEN

Tulliportinkatu 34, Kuopio
(017) 262 5300, esa.airaksinen@kolumbus.fi

Perunkirjoitukset

Luotettavasti – asiakasystävällisin hinnoin

Tapionkatu 5–9 Kuopio
(myös Siilinjärvi, Nilsä)
Tilisara p. 040 140 3262

ASIANAJOTOIMISTO KOLARI & CO. OY

Seppo Kolari, Matti Reinikainen,
Ville Heikinheimo, Katriina Manninen, Kristian Kakko

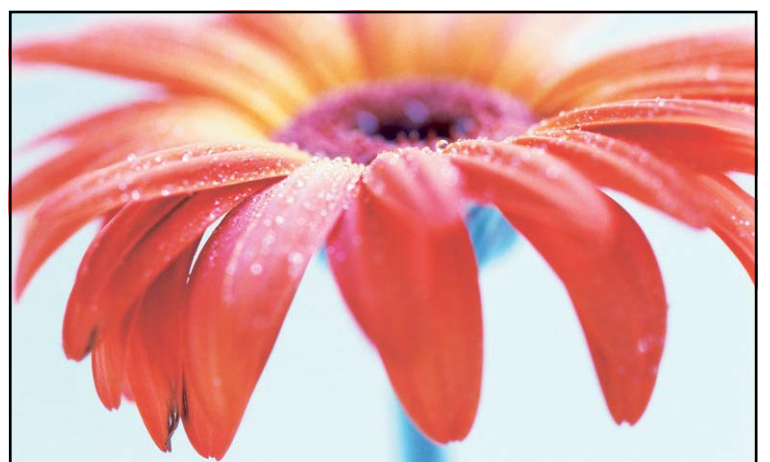
Kauppakatu 39 A, 4.krs, 70100 KUOPIO
(017) 265 7777/puh. (017) 261 1085/fax.
www.kolari-co.fi

PERHEOIKEUDEN LAKIASIAT

esim. avioehto, testamentti, perunkirjoitus
alkaen 300 € + kulut + alv 24 %

Asianajotoimisto Kalevi Pitkänen Oy

Puistokatu 6, 70110 Kuopio
puh. (017) 282 2211 • faksi (017) 282 3101
www.kalevipitkanen.com • aatsto@kalevipitkanen.com

Heikkisen Kukkatarha

Jokipellontie 96, Vehmasmäki • p. 017 3623 215
MA-PE 9-18, LA-SU 9-16 • www.kukkatarha.fi • myynti@kukkatarha.fi

Kukka-Hanski

Kauppahalli • p. 2626 221 • MA-PE 8-17, LA 8-15

Linjurin Kukka

Puijonkatu 45 • p. 046 921 4720
• JOKA PÄIVÄ 8-18 • info@linjurinkukka.fi

Tarhurin Kukka ja sidonta

Kalevalankatu 23 A 2, Männistön ostoskeskus, apteekin ja pikapankin vieressä • p. 262 2821 • MA-PE 9-17, TI SULJ. LA-SU 9-14

Puhalletaan yhteen hiileen

Kuopion ev.lut. seurakunnat solmi keväällä Kuopion kaupungin kanssa sopimuksen vapaaehtoistyö.fi -verkkopalvelun yhteiskäytöstä.

Vapaaehtoistyö.fi ko-
koa yhteen Kuopios-
sa vapaaehtoistyötä
tekevät tahot. Siihen
voivat liittyä veloituk-
setta vapaaehtoistyötä organisoi-
vat järjestöt, jotka kaupunki ja seu-
rakunnat hyväksyvät.

Palvelun kautta voi ilmoittau-
tua erilaisiin vapaaehtoistehtäviin
eli mennä vaikka ulkoilukaveriksi
vanhukselle tai olla apuna lapsiper-
heelle. Sen kautta voi myös pyytää
itselle apua.

Positiivisia kokemuksia

"Palvelu on otettu iloisesti ja innos-
tuneesti vastaan. Kaupungissa on
jo opastettu sivuston käyttöön kes-
keiset vapaaehtoistyön sekä ver-
taistoiminnan koordinoijat. Muka-
va on ollut kuulla vapaaehtoistyön
työnantajilta toteamuksia: Hei, tä-
mä palveluhan toimii!", sanoo hy-
vinvointikoordinaattori **Säde Ryt-
könen** Kuopion kaupungilta.

Hän näkee tämän kaltaisen verk-
kopalvelun hyvin merkittävänä.

VAPAAEHTOISTYO.FI

"Pidän sitä tärkeänä sen vuok-
si, että tämä on ensinnäkin kana-
va, jolla saadaan apua tarvitsevat ja
apua tarjoavat tahot kohtaamaan.
Verkkopalvelu tukee sitä, että nä-
mä löytäisivät toisensa mahdolli-
simman hyvin. Vapaaehtoistyö tuo
iloa avun saajalle ja avun antajalle."

Kokeilemisen arvoista

"Palvelun ovat löytäneet myös osa-
järjestöistä ja yhdistyksistä. Erityi-
sesti ne, jotka ovat olleet yhdessä
Kuopion kaupungin ja seurakun-
tien kanssa miettimässä sitä, miten

voitaisiin yhdessä vahvistaa vapaa-
ehtoistyön kampanjointia. Palvelua
käyttävät jo muun muassa Pohjois-
Savon Muisti, Epilepsialiitto, Kuopi-
on vanhustenkotiyhdistys ry, MLL
ja Tukipilari."

"Toivon, että kaikki vapaaehtois-
tai talkootyöstä kiinnostuneet löy-
täisivät sivuston. Ja tietysti myös
vapaaehtoistyönantajat eli ne, jot-
ka kaipaavat vapaaehtoisia", Ryt-
könen kannustaa.

Syksyllä myös osa uusista opis-
kelijoista on löytänyt tämän vapaa-
ehtoistyö.fi-palvelun. Lisää käyttä-
jiä mahtuu vielä mukaan.

"Muun muassa urheiluseuroissa
tehdään paljon vapaaehtoistyötä ja
heillä on varmasti jo olemassa vär-
väskenavia, mutta vapaaehtoistyö.
fi -sivusto on yksi kokeilemisen ar-
voinen paikka".

SEIJA RYTKÖNEN

www.vapaaehtoistyö.fi

"Ehdottomasti kannattaa ilmoittautua vapaaehtoistyöhön. Siitä
voi seurata kaikenlaista kiinnostavaa", Tomi Kallinen rohkaisee.

Vapaaehtoistyö on hauskaa

Siilinjärven seurakunnassa on runsaasti vapaaehtoisia erilaisissa tehtävissä.

Aktiivisia va-
paaehtoisia
on parisen
sataa. Pe-
rinteisimpiä
tehtäviä ovat
muun muas-
sa kolehdin
kantaminen, lähimmäispalvelussa
toimiminen sekä erilaisten kerho-
jen ja piirien ohjaaminen. Jokaiselle
varmasti löytyy jotain, sillä tehtä-
väkirjo on todella laaja: keittiöapu-
lainen, ehtoollisavustaja, ompelija,
askartelija, postittaja tai vaikkapa
äänilehden lukija.

Kipinä rippikoulusta

16-vuotias **Tomi Kallinen** innostui
vapaaehtoistyöstä rippileirin käy-
tyään.

"Etukäteen suhtauduin rippi-
kouluun aika varauksella. Siellä oli
kuitenkin todella mukavaa ja sen
myötä kiinnostuin myös seurakun-
nan vapaaehtoistyöstä."

Nykyään Tomi ohjaa liikunta-
kerhoja ja bändikurssia. Niiden li-
säksi hän on ehtinyt toimia isosena
rippileirillä sekä avustajana Donk-
is-illoissa ja perjantaimessuissa.

"Aivan yllätyin siitä, miten haus-
kaa vapaaehtoistyö on."

"Tulevaisuudessa kiinnostai-
si myös isovastaavan hommat –
pitää vain odottaa, että täytän 18
vuotta", Tomi kaavaillee.

Kaikille paikkoja on

"Kaikenlaiset vapaaehtoispanos-
tukset ovat tärkeitä, niin kerta-
luontoiset kuin säännöllisem-
mätkin", Siilinjärven seurakunnan
vapaaehtoistyön koordinaattori
Jenni Shakya painottaa.

"Rohkaisemme seurakuntalaisia
mukaan ideoimaan, osallistumaan
ja toteuttamaan. Silloin toiminnas-
ta saadaan sellaista, jossa seura-
kuntalaisten on hyvä olla ja heidän
äänensä pääsee kuuluviin."

Siilinjärven seurakunta järjestää
keväisin vapaaehtoisille juhlan kii-
tokseksi heidän antamastaan suu-
resta panoksesta.

Alkusyksystä vastaavasti pide-
tään vapaaehtoistoimijoiden tehtä-
vään siunaaminen.

"Toivomme, että mahdollisim-
man moni aina osallistuisi tilaisuu-
teen ja saisi Jumalan siunauksen
työlleen."

Sinua kutsutaan

Lähimmäispalvelu on tavallisten ihmisten taidoin tehtävää auttamista,
tukemista ja kuuntelua. Samalla se on osallistumista seurakunnan toimintaan.

Koulutus antaa valmiuksia

- ihmisen kohtaamiseen
- vaikeassa elämäntilanteessa olevan tukemiseen
- oman henkisen ja hengellisen kasvun kehittämiseen
- mahdollisuuden toimia lähimmäispalvelussa
- mahdollisuuden jatkokoulutukseen, työn ohjaukseen ja virkistykseen

Aika ja paikka pe–la 11.–12.11.2016
Keskuseurakuntatalo, seurakuntasali,
Suokatu 22 D, Kuopio

Ilmoittautuminen

ajalla 28.9.–20.10. sähköisesti osoitteessa
www.kuopionseurakunnat.fi/tapahtumat

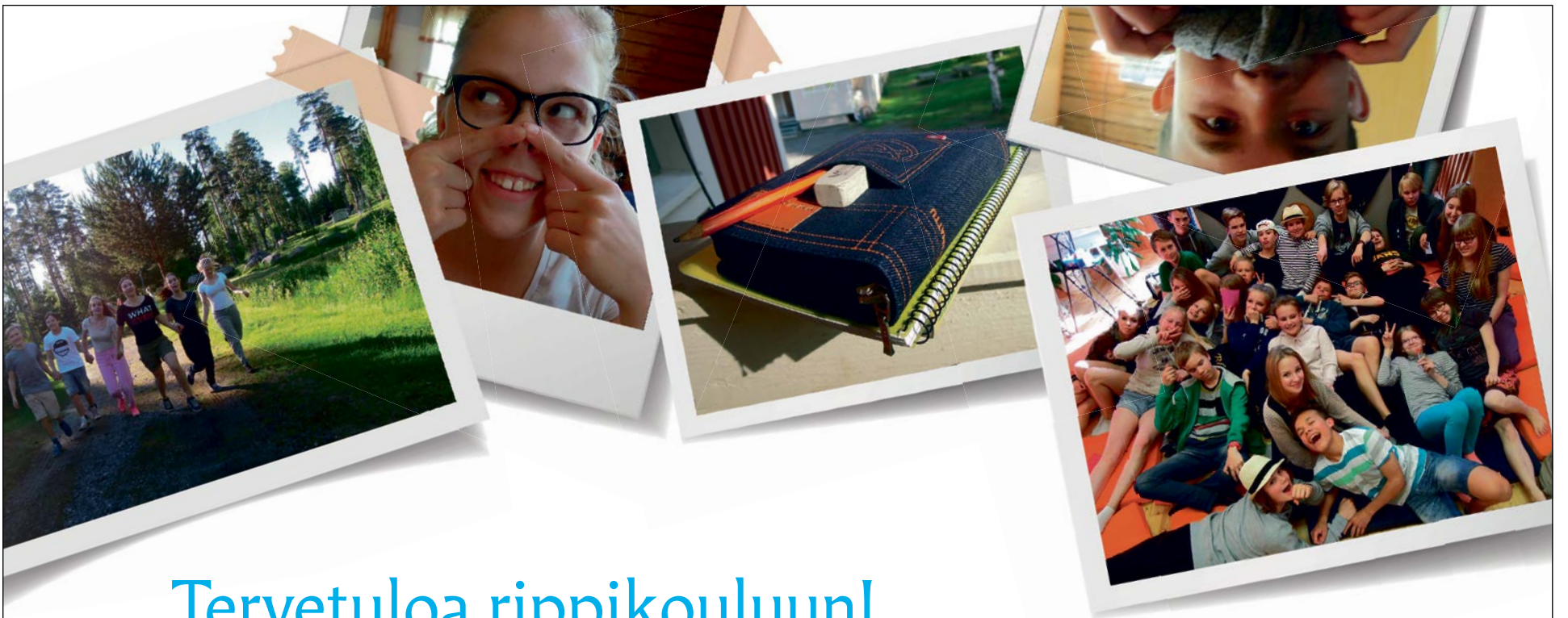
Lisätietoja antavat diakoniatyöntekijät

Alava, Piia Jääskeläinen	040 4848 326
Järvi-Kuopio, Miia Gabel	040 4888 631
Kallavesi, Maarit Kirkinen	040 4848 369
Männistö, Anne-Mari Mertanen	040 4848 406
Puijo, Minna Toivanen (30.10. saakka), Raili Lehtoviita (1.11. alk.)	040 4848 438
Tuomiokirkkosrk, Paula Vartiainen	040 4848 255

KUOPION EV.LUT.
SEURAKUNNAT

www.kuopionseurakunnat.fi

Tervetuloa rippikouluun!

Tuomiokirkkoseurakunnassa

RYTKY 1 7.-14.6.
Konfirmaatio 18.6. klo 10 Tuomiokirkossa
Aloitusviikonloppu 28.-29.1.

RYTKY 2 5.-12.7.
Konfirmaatio 16.7. klo 10 Tuomiokirkossa
Aloitusviikonloppu 18.-19.2.

Alavan seurakunnassa

RYTKY 1 14.-21.6.
Kaupunkipäivät ti 13.6. ja pe 30.6.
Konfirmaatio 2.7. klo 11 Alavan kirkossa

RYTKY 2 28.6.-5.7.
Kaupunkipäivät ti 27.6. ja pe 7.7.
Konfirmaatio 9.7. klo 11 Alavan kirkossa

AHOLANSAARI 10.-17.7.
Kaupunkipäivät su 9.7. ja pe 21.7.
Konfirmaatio 23.7. klo 11 Alavan kirkossa

RYTKY 3 19.-26.7.
Kaupunkipäivät ti 18.7. ja pe 28.7.
Konfirmaatio 30.7. klo 11 Alavan kirkossa

Järvi-Kuopion seurakunnassa

TALVILOMA (Poukama) 4.-11.3.
Konfirmaatio 7.5. Nilsin kirkossa klo 10
Aloituspyhä 11.12. klo 10 Nilsin kirkossa

PÄIVÄRIPPIKOULU (Kaavi) 5.-10.6.
Konfirmaatio 18.6. Kaavin kirkossa klo 13
Aloituspyhä 4.12. klo 13 Kaavin kirkossa

POUKAMA 1 7.-14.6.
Konfirmaatio 18.6. Riistaveden kirkossa klo 10
Aloituspyhä 27.11. klo 10 Riistaveden kirkossa

AHOLANSAARI 1 15.-22.6.
Konfirmaatio 25.6. Nilsin kirkossa klo 10
Aloituspyhä 27.11. klo 10 Nilsin kirkossa

AHOLANSAARI 2 15.-22.6.
Konfirmaatio 25.6. Muuruveden kirkossa klo 13
Aloituspyhä 4.12. klo 13 Muuruveden kirkossa

VIITAKKO 26.6.-3.7.
Konfirmaatio la 8.7. Tuusniemen kirkossa klo 10
Aloituspyhä 4.12. klo 10 Tuusniemen srk-kodilla

POUKAMA 2 19.-26.7.
Konfirmaatio 30.7. Juankosken kirkossa klo 10
Aloituspyhä 27.11. klo 10 Juankosken kirkossa

POUKAMA 3 26.7.-2.8.
Konfirmaatio 6.8. Vehmersalmen kirkossa klo 13
Aloituspyhä 27.11. klo 13 Vehmersalmen kirkossa

Kallaveden seurakunnassa

HIIHTOLOMA (Rytty) 4.-11.3.
Konfirmaatio 19.3. klo 10 Kallaveden kirkossa

PÄIVÄKOULU (Kallaveden kirkolla) 5.-14.6.
Konfirmaatio 18.6. klo 10 Kallaveden kirkossa

HIRVIJÄRVI 1 (majatalo) 14.-21.6.
Konfirmaatio 25.6. klo 10 Kallaveden kirkossa

HIRVIJÄRVI 2 (mökki) 14.-21.6.
Konfirmaatio 25.6. klo 14 Kallaveden kirkossa

POUKAMA 1 14.-21.6.
Konfirmaatio 25.6. klo 10 Maaningan kirkossa

HIRVIJÄRVI 3 (majatalo) 28.6.-5.7.
Konfirmaatio 9.7. klo 10 Kallaveden kirkossa

HIRVIJÄRVI 4 (mökki) 28.6.-5.7.
Konfirmaatio 9.7. klo 14 Kallaveden kirkossa

POUKAMA 2 28.6.-5.7.
Konfirmaatio 9.7. klo 10 Syvänniemen kirkossa

HIRVIJÄRVI 5 (majatalo) 5.-12.7.
Konfirmaatio 16.7. klo 10 Kallaveden kirkossa

HIRVIJÄRVI 6 (mökki) 5.-12.7.
Konfirmaatio 16.7. klo 14 Kallaveden kirkossa

POUKAMA 3 5.-12.7.
Konfirmaatio 16.7. klo 10 Maaningan kirkossa

HIRVIJÄRVI 7 (majatalo) 12.-19.7.
Konfirmaatio 23.7. klo 10 Kallaveden kirkossa

HIRVIJÄRVI 8 (mökki) 12.-19.7.
Konfirmaatio 23.7. klo 14 Kallaveden kirkossa

POUKAMA 4 12.-19.7.
Konfirmaatio 23.7. klo 10 Syvänniemen kirkossa

HIRVIJÄRVI 9 (majatalo) 19.-26.7.
Konfirmaatio 30.7. klo 10 Kallaveden kirkossa

HIRVIJÄRVI 10 (mökki) 19.-26.7.
Konfirmaatio 30.7. klo 14 Kallaveden kirkossa

HIRVIJÄRVI 11 (majatalo) 26.7.-2.8.
Konfirmaatio 6.8. klo 10 Kallaveden kirkossa

HIRVIJÄRVI 12 (mökki) 26.7.-2.8.
Konfirmaatio 6.8. klo 14 Kallaveden kirkossa

Männistön seurakunnassa

Aloituspyhä 29.1. Pyhän Johanneksen kirkossa
kaikilla ryhmillä

TÖRMÄLÄ I 15.-22.6.
Konfirmaatio 2.7. klo 10 Pyhän Johanneksen kirkossa

TÖRMÄLÄ II 3.-10.7.
Konfirmaatio 16.7. klo 10 Pyhän Johanneksen kirkossa

RYTKY 26.7.-2.8.
Konfirmaatio 6.8. klo 10 Pyhän Johanneksen kirkossa

Puijon seurakunnassa

HIRVIJÄRVI 1 (hiihtoloma) 4.-11.3.
Perhepäivä 19.2., seurakuntapäivä 26.3., vastuumessu 26.3.
Konfirmaatio 21.5. klo 10 Puijon kirkossa

HIRVIJÄRVI 2 7.-14.6.
Perhepäivä 19.2., seurakuntapäivä 15.6., vastuumessu 18.6.
Konfirmaatio 13.8. klo 10 Puijon kirkossa

TÖRMÄLÄ 26.6.-3.7.
Perhepäivä 19.3., seurakuntapäivä 4.7., vastuumessu 9.7.
Konfirmaatio 27.8. klo 10 Puijon kirkossa

RYTKY 12.-19.7.
Perhepäivä 19.3., seurakuntapäivä 20.7., vastuumessu 23.7.
Konfirmaatio 27.8. klo 13 Puijon kirkossa

Yhteiset rippikoulut

ILTARIPPIKOULU alkaa 8.1. klo 10 Tuomiokirkossa
Ryhmä kokoontuu viikoittain kevään aikana
Konfirmaatio su 21.5. klo 10 Tuomiokirkossa
Lisätietoja Satu Karjalainen 040 4848 276 ja
Jarkko Voutilainen 040 4848 285

PÄIVÄRIPPIKOULU pienryhmässä
Vanhalla Pappilalla 5.-14.6.
Konfirmaatio 18.6. klo 11 Alavan kirkossa
Lisätietoja Hanna Kärsämä 040 4848 474

ERITYISRIPPIKOULU Hirvijärvellä 5.-10.6.
Konfirmaatio 11.6. klo 10 Pyhän Johanneksen kirkossa
Rippikouluun sisältyy ennakoleiri Hirvijärvellä.
Lisätietoja kehitysvammatyön pappi Matti Pehkonen
050 558 0204 ja vs. vammaistyöntekijä
Marjo Paakkari-Kettunen 040 4848 467

Löydä oma riparisi
ja ilmoittaudu
14.-26.10.2016
Lisätietoja ja
ilmoittautuminen
verkkosivulla

KUOPIONSEURAKUNNAT.FI/RIPPIKOULU

KUOPION EV. LUT.
SEURAKUNNAT

Enkelit

– Jumalan sanansaattajat

Väkevät viestintuojat. Jumalan tahdon toteuttajat.

Raamatun enkelit ovat kaukana niistä enkeleistä, joita kortit ovat pullollaan.

Kiitämme sinua tästäkin palveluksesta, jonka olet tahtonut meidän käsistämme ottaa vastaan, vaikka sinun edessäsi seisoo tuhansia ylimmäisiä enkeleitä ja kymmeniä tuhansia enkeleitä, kerubeja ja serafeja, kuusisiipisiä ja monisilmäisiä, ylhäällä liikkuvia siivekkäitä olentoja...”

Nämä ortodoksisen liturgiapalveluksen ehtoollisruokouksen sanat kertovat minulle puhuttelevasti siitä näkymättömästä, taivaallisesta todellisuudesta, jota me ihmiset emme voi kuvata emmekä todistaa. Näkymätön hengellinen maailma, enkelit ja muut taivaalliset voimat kuuluvat kirkon uskoon. Nikean uskontunnustuksessa tunnustamme uskomme taivaan ja maan, kaiken näkyvän ja näkymättömän Luojaan. Samalla tunnustamme, että on olemassa sellaista tietoa ja todellisuutta, jota me ihmiset emme voi luoda, hallita emmekä kehittää. Kun tämä näkymätön näyttäytyy, on ihminen aina vastaanottaja vain. Ja hänen osansa on hämmästyä tai säikähtää yliluonnollisen edessä.

Taivaallinen hierarkia

Kristinuskon enkelit ovat Jumalan luomia henkiolentoja, taivaallista sotajoukkoa, joka toteuttaa Jumalan tahtoa. Enkelit ovat Jumalan sanansaattajia ja väkeviä viestintuojia, joiden kirkkaus ja voima on lähtöisin Jumalasta. Enkelit eivät kuitenkaan ole ainoita taivaallisia olentoja; muun muassa kirkkoisä **Basileios Suuri** mainitsee sellaisen ruumiittomien voimien olemassaolosta, jotka eivät ole maanpäällisillä kielillä nimettävissä.

Vähemmän tunnettu on se kristillinen näkemys, että taivaallistenkin olentojen kesken vallitsee hierarkia, jossa joidenkin tehtävänä on ainoastaan Jumalan lähellä olominen ja hänen ylistämisensä. Omia ryhmiään ovat muun muassa enkelit, ylienkelit, kerubit ja serafit.

Kristillisen enkeliopin kehittymisen kannalta keskeinen on **Pseudo-Dionysios Areopagitan** nimen saanut henkilö, joka kirjoitti teoksensa *Taivaallinen hierarkia* tiettävästi 400- ja 500-lukujen vaihteessa. Tänä vuonna enkeleistä *Taivaalliset voimat* -nimisen teoksen kirjoittanut **Serafim Seppälä** pitää Pseudo-Dionysioksen teosta tärkeimpänä enkeleihin keskittyvänä tekstinä koko kristinuskon historiassa. Pseudo-Dionysioksen teos pohjautui Raamatussa mainittuihin enkeliryhmiin. Enkelit jakautuvat siinä kolmeen ”kuoroon”, joissa on yhteensä yhdeksän eri arvoastetta eli luokkaa. Nämä ovat valtaistuimet, serafit ja kerubit, herruudet, voimat ja vallat, hallitsijat, ylienkelit eli arkkienkelit ja enkelit. Kaikista näistä käytetään kuitenkin usein yhteistä nimitystä ”enkeli”, joka tarkkaan ottaen on vain alimman luokan nimitys. He ovat lähimpänä ihmistä ja maailmaa, ja vastaavat Jumalan viestin välittämisestä.

Serafit kuvataan Raamatussa kuusisiipisiksi olennoiksi, jotka kahdella siivellä peittävät kasvonsa, kahdella verhoavat ruumiinsa ja kahdella lentävät. Kerubit kuvataan Raamatussa muun muassa ihmisen muotoisiksi, nelikasvoisiksi ja nelisiipisiksi olennoiksi. Enkeleiden ulkonäöstä Raamattu kertoo aika vähän, koska he voivat olla näkymättömiä tai eri muodoissa näkyviä. Tai inhimillinen tapamme kuvailla heitä ei toimi enkeleiden kohdalla.

Kaikki evankelistat mainitsevat enkelit Kristuksen ylösnousemuksen ilmoittajina. He ilmestyivät ihmismuodossa, ja heidän vaatteidensa valkeus ja kirkkaus todisti ylösnousemuksesta. Raamatun enkelit ovat kaukana niistä

Pyhän Kolminaisuuden ikonia kutsutaan myös Kolmen enkelin ikoniksi tai Vieraanvaraisuuden ikoniksi. Sen aihe liittyy Abrahamin ja Saaran Mamren tammistossa saamiin vieraisiin.

enkeleistä, joita kaupat ja kortit ovat pullollaan, uususkontojen henkistä energiaa antavista enkelihoitajista puhumattakaan.

Kolme miestä

Kun Jumala ilmestyi Abrahamille Mamren tammistossa kolmena miehenä, hänen on tulkittu näyttäytyneen pyhän Kolminaisuuden mysteerinä. Nämä miehet kuvataan kirkkotaiteessa enkeleiksi, koska he toivat Abrahamille viestin Jumalalta. Venäläinen **Andrei Rublev** maalasi 1400-luvulla kuuluisimman Pyhän Kolminaisuuden ikonin, joka tunnetaan myös nimellä Kolmen enkelin ikoni. Joskus ikonia kut-

sutaan myös Vieraanvaraisuuden ikoniksi, koska Abraham palveli tuntemattomia vieraitaan hyvin. Samaan asiaan liittyy Heprealaiskirjeen kehoitus: *Älkää unohtako osoittaa vieraanvaraisuutta, sillä jotkut ovat yösijan antaessaan tulleet majoittaneeksi enkeleitä.* (Hepr. 13:2)

Vanhimmissa enkeleitä kuvaavissa teoksissa enkelit olivat parrattomia nuoria miehiä. Antiikin taiteen vaikutuksesta enkeleille maalattiin myöhemmin kirkkotaiteessakin siivet, jotta heidät erotettaisiin kuolevaisista ihmisistä. Ikonissa enkelit kuvataan parrattomina, lyhyttukkaisina, roomalaiseen asuun pukeutuneina nuorukaisina ja ylienkelit siivekkäinä nuorina miehinä yllään diakonin jumalanpalve-

ttajat

Suojelusenkelin vaikutus vahvistuu kasteessa

luspukua muistuttava vaate. Ikoneissa on kuvattu myös eri enkelihierarkioita.

Kolme ylienkeleä

Raamatussa mainitaan nimeltä vain harvoja enkeleitä. Kirkkomme traditio tuntee nimeltä kolme ylienkeleä, Mikaelin, Gabrielin ja Rafaelin.

Danielin kirjassa ja Ilmestyskirjassa mainittu taivaallisten sotajoukkojen päällikkö, ylienkele Mikael on enkeleistä tärkein ja ensimmäinen. Hänen hepreankielinen nimensä tarkoittaa ”se, joka on niin kuin Jumala.” Olisiko jouluyönä paimenille ilosanoman ilmoittanut enkeli ollut ylienkele Mikael, kun enkelin ympärillä oli suuri taivaallinen sotajoukko ylistämässä Jumalaa.

Katolisen kirkon enkeliopissa eli angelologiassa ylienkeleli Mikaelin ympärille on syntynyt rikas traditio. Hän on katolisen kirkon ja Vatikaanin suojelija, joka punnitsee sieluja tuomiova’alla.

Raamatussa mainitaan myös ylienkele Gabriel, Jumalan mies ja armon enkeli. Enkele Gabriel on hyvän sanoman tuoja. Enkele Gabriel ilmestyi pappi Sakarille kertomaan Johannes Kastajan syntymästä. Enkele ilmoitti Neitsyt Marialle tämän valinnasta Jumalan Pojan äidiksi. Enkele tuli unessa Joosefin luo kertomaan miten hänen tuli toimia. Enkele lohdutti ja vahvisti Kristusta Getsemanessa. Ja enkeli herätti kahleissa olevan Pietarin yöllä vankilassa ja vei vapauteen.

Kolmas ylienkele, jonka kirkkomme traditio tuntee, on ylienkele Rafael. Hänen nimensä mainitaan tosin ainoastaan apokryfikirjoissa, Tobiaksen kirjassa. Hepreankielinen Rafael tarkoittaa ”Jumala paransi.” Juuri ylienkele Rafaelia on joskus pidetty suojelusenkelin esikuvana.

Suojelusenkelin varjeluksessa

Taivaan enkeleistä meillä maan ihmisillä on eniten kokemuksia suojelusenkeleistä. Joku kertoo nähneensä enkelin, joku nähneensä enkelin seuraavan jotakin ihmistä. Moni uskoo hädestä ja vaarasta pelastuessaan, että paikalla oli suojelusenkeleli. Muistan oman mummoni usein varoittaneen, että omaa suojelusenkeleä ei pitäisi tehdä murheelliseksi.

Käsitys suojelusenkeleistä pohjautuu Raamattuun. Tunnetuin kohta on Jeesuksen sana Matteuksen evankeliumissa: *Katsokaa, ettette halveksi yhtäkään näistä vähäisistä. Sillä minä sanon teille: heidän enkelinsä saavat taivaissa joka hetki katsella minun taivaallisen Isäni kasvoja.* (Matt.18:10).

Suojelusenkeleli on Jumalan enkeli, joka uskomme mukaan suojaa ja ohjaa ihmistä. Länne ja idän kirkossa vallitsee yhteinen käsitys siitä, että jokainen saa suojelusenkelin syntyessään. Suojelusenkelin vaikutus vahvistuu kasteen yhteydessä.

Piispa **Eero Huovinen** on sanonut: ”Kun siis laulan taivaan enkelistä, laulan ymmärryksen ylittävää, mutta silti todellista. Kun laulan taivaan enkelistä, en laula vain enkelistä yleensä, vaan enkelistä, joka tuo Jumalan viestin juuri minulle ja joka suojelee minua.”

Rukoilkaamme siis useammin **Martti Lutherin** opettamin sanoin: ”Pyhä enkelisi olkoon minun kanssani, ettei paha vihollinen saisi minussa mitään valtaa. Aamen.”

SATU VÄÄTÄINEN

Ylienkele Mikael voitti taivaallisten sotajoukkojen komentajana taistelun langenneita enkeleitä vastaan ja Paholainen enkeleineen syöstiin maan päälle.

TUOMIOKIRKKO

Tuomiokirkkoseurakunnan toimisto
040 4848 248
ma–pe klo 9–15
tuomiokirkko.kuopio@evl.fi

TUOMIOKIRKKO

Avoinna syys- ja talvikaudella ma–pe klo 10–15 sekä lisäksi vapaaehtoisten Kirkonvartijoiden toimesta perjantaisin klo 18–22. 040 4848 256.

■ **Virtuaalikirko**ssa voit seurata Kuopion tuomiokirkon sunnuntaimessuja netin kautta reaaliaikaisesti joka sunnuntai klo 10. Lähetykset tallennetaan ja niitä voi katsoa myöhemminkin. www.virtuaalikirko.fi

■ **Synodaalikkokouksen sanajumalanpalvelus** ke 28.9. klo 15.

■ **Viikkomessu** ke 28.9. klo 18.

■ **Perjantaimessu** pe 30.9. klo 19.

■ **Mikkelinpäivän Enkelikirko-perhemessu** su 2.10. klo 10. Saarna Kirsi Perämaa, urkuri Anu Pulkkinen, kanttori Anna Pöyhönen. Suunnittelussa mukana srk:n eri työalat. Toteuttamassa joukko seurakuntalaisia. Tervetuloa paikalle Tuomiokirkkoon nauttimaan enkelimäisestä ilosta. Tänä vuonna mikkelinpäivä aloittaa seurakunnassamme ns. lasten kirkkoviikot. Tällöin keskustan alueen päiväkodit ja koulut pääsevät tutustumaan remontoituihin kirkkoon aivan uudella tavalla.

■ **Viikkomessu** ke 5.10. klo 18.

■ **Perjantaimessu** pe 7.10. klo 19.

■ **Messu** su 9.10. klo 10. Saarna Satu Karjalainen, liturgia Liisa Penttinen, kanttori Pekka Leskelä, urkuri Anu Pulkkinen.

■ **Viikkomessu** ke 12.10. klo 18.

■ **Virsiatorstai** to 13.10. klo 18. Anna Pöyhönen, piano, Anu Pulkkinen, urut, Pekka Leskelä, kanttori, Sibelius-Akatemian kirkkomusiikin opiskelijoita. Yhteislaultilaisuus, jossa lauletaan virsikirjan uuden lisäviikön virsiä.

■ **Perjantaimessu** pe 14.10. klo 19.

■ **Messu** su 16.10. klo 10. Saarna Lauri Kastarinen, liturgia Kirsi Perämaa, kanttori Pekka Leskelä, urkuri Anna Pöyhönen.

■ **Viikkomessu** ke 19.10. klo 18.

■ **Perjantaimessu** pe 21.10. klo 19.

■ **Messu** su 23.10. klo 10. Saarna Liisa Penttinen, liturgia Lauri Kastarinen, kanttori Pekka Leskelä, urkuri Anna Pöyhönen.

■ **Englanninkielinen jumalanpalvelus** su 23.10. klo 14 kappelissa.

■ **Hiljaisuuden messu** ke 26.10. klo 18.

KESKUSSEURAKUNTATALO

Suokatu 22

Seurakuntamestarit 040 4848 259

Tuomiokirkkoseurakunnan syksyn 2016 varhaisnuorten kerhoihin kutsut on jaettu koteihin alakoulujen kautta. Tuomiokirkkoseurakunnan kerhotoiminta on Keskuseurakuntatalolla nuoris-

tiloissa, Suokatu 22 E. Kerhotoimintaan voi tutustua myös www.kuopionseurakunnat.fi/tuomiokirkkoseurakunta/kouluikaiset/kerhot

■ **Eläkeläisten virkistyspäivä** ke 28.9. klo 11. Virsitunti Pekka Leskelän johdolla. Iltapäivällä *Edunvalvonta*, henkikirjoittaja Heikki Saastamoinen. Lounas ja kahvi 7 €.

■ **Aasialainen juhla-ateria** su 2.10. klo 12.30. Juhla-ateria, jälkiruoka ja kahvi 20 €, tuotto Sri Lankan köyhien lasten koulutuksen hyväksi. Lounaan aikana musiikkiesityksiä. Liput ja varaukset 050 520 6997.

■ **Keskiviikon/Kotien lähetyspiiri** ke 5.10. klo 12.30 kerhohuone Samulissa, Suokatu 22 C. Vieraana Maria Stirling, joka kertoo lähetystyöstä.

■ **Keskikaupungin palvelupiiri** ke 5.10. klo 13 kerhohuone Eetussa, Suokatu 22 C, jatkuen joka toinen viikko.

■ **Äitien illat** ke 5.10., 9.11. ja 7.12.

klo 17–19. Äitien omia hengähdyshetkiä toisten samassa elämänvaiheessa olevien kanssa. Tule vaihtamaan kuulumisia ja istahtamaan hetkeksi ilman kiirettä mihinkään. Näissä illoissa iloitaan yhdessä ja jaetaan arjen huolet pienemmiksi.

Takkahuoneella, Suokatu 22 E. Iltaa johdattelevat Pippi ja Paula.

■ **Näpertäjät** ti 11.10. klo 13 kerhohuone Aaronissa, Suokatu 22 C.

■ **Eläkeläisten virkistyspäivä** ke 12.10. klo 11. Raamattutunti *Jeesuksen lähettiläät* Lauri Kastarinen. Iltapäivällä *Mitä minulle kuuluu*, sh, psykoterapeutti Hilikka Tikkanen, Kuopion psykiatrian keskus. Lounas ja kahvi 7 €.

■ **Isien vuoro** on syksyn uusi tapahtuma alk. ke 12.10. klo 17–19. Isien vuoroilta syntyi ääneen lausutusta toiveesta olla jotain omaa isillekin. Nyt on Sinun vuorosi tulla kuulolle ja hengähtämään hetkeksi. Olisiko Sinulla ideoita millainen Isien vuoro voisi olla? Ja onko sille tarvetta? Tule jakamaan ajatukseksi ja ota naapurin isäkin mukaan. Tarjolla pientä purtavaa. Ajatuksia herättelemässä Pippi ja Paula.

■ **Veteraaniseurat** ti 18.10. klo 13 kahviossa.

■ **Keskiviikon/Kotien lähetyspiiri** ke 19.10. klo 12.30 kerhohuone Samulissa, Suokatu 22 C.

■ **Eläkeläisten virkistyspäivä** ke 26.10. klo 11. Raamattutunti *Antakaa toisillenne anteeksi*, Ilpo Rannankari. Iltapäivällä *"Japanin lähetysten historiaa"* Virpi Soveri. Lounas ja kahvi 7 €.

■ **Perheillat** – syksyn kaksi viimeistä perheiltaa ke 26.10. ja 16.11. klo 18–19.30 takkahuoneella, Suokatu 22 E. Tule mukaan leikkimään, pelaamaan

ja puuhailemaan yhdessä. Tarjolla myös iltapalaa ja hetki hiljaisuudelle. Touhuissa mukana Kirsi, Kaisa ja Paula sekä kerhonohjaajat

■ **Lähimmäiset** ma 31.10. klo 16 kerhohuone Samulissa, Suokatu 22 C.

■ **Sururyhmä työikäisille:** Aloituspäivä ma 7.11. klo 17.30–19 Keskuseurakuntatalossa, Suokatu 22 A, 4.krs. Ryhmän ohjaajat pastori Kirsi Perämaa 040 4848 267 ja diakonissa Pirjo Litmanen 040 4848 282. Ilm. sähköisesti 28.10. mennessä: www.kuopionseurakunnat.fi/sururyhmat tai puhelimella 040 4848 248 ma–pe klo 9–15. Kaikki lisätiedot ryhmänohjaajilta.

■ **Kuopion ev.lut. seurakuntien lähimmäispalvelun peruskurssi** pe–la 11.–12.11. Keskuseurakuntatalo, Suokatu 22 D, Kuopio. Ilm. ajalla 28.9.–20.10. sähköisesti osoitteessa www.kuopionseurakunnat.fi/tapahtumat tai www.kuopionseurakunnat.fi/tuomiokirkkoseurakunta/ilmoittautumiset. Lisätietoja diakoniatyöntekijöiltä: Alava Piia Jääskeläinen 040 4848 326, Järvi-Kuopio Miia Gabel 040 4888 631, Kallavesi Maarit Kirkinen 040 4848 369, Männistö Anne-Mari Mertanen 040 4848 406, Puijo Minna Toivanen 30.10. saakka ja 1.11. alk. Raili Lehtoviita 040 4848 438, Tuomiokirkkosrk Paula Vartiainen 040 4848 255.

MUMMON MÖKKI

Puijonkatu 10

Ma–to klo 11–15, 040 4848 272.

■ **Viriketuokiot** torstaisin klo 13.

■ **Toivevirret** ke 12.10. klo 13. Seuraavat Mummon mökin Toivevirret ke 9.11. ja ke 7.12. klo 13.

■ **Papin päivä** ti 25.10. klo 13. Liisa Penttinen.

POUKAMA

Poukamantie 105

■ **Naisten saunailta, lenkkiپیری Poukamassa** ma 10.10. ja 24.10. klo 18–20.30. Sauna ja iltapala 4 €.

MUUTA

■ **Valkeisen korttelikerho** kokoontuu parillisten viikkojen maanantaisin klo 13–14.30 osoitteessa Ev.lut. Kansanlähetyksen tilat, Sairaalakatu 11, Kuopio. Valkeisen Korttelikerho syyskauden viimeinen kokoontuminen ma 12.12.

■ **Pappilan korttelikerho** parillisten viikkojen ti klo 12–13.30. Vanha Pappila, Kuninkaankatu 12. Syyskauden viimeinen kokoontuminen ti 13.12. Tarkemmat tiedustelut Birgitta Oksman 040 4848 284.

■ **Perhekahvila** to 6.10. ja 20.10. klo 10–11.30 Tätälässä, Inkiläntie 7 B. Parillisten viikkojen torstaisin. Syksyn viimeinen kahvila 1.12. Lapsiperheiden kohtaamispaikkaan, Paula Vartiainen.

■ **Inkilänmäen seurakuntakerho** Tätälässä, to 6.10. ja 20.10. klo 13–15, Inkiläntie 7B. Alkuhartausta, kahvit ja vaihtuvaa ohjelmaa, Paula Vartiainen.

■ **Sanajumalanpalvelus** su 23.10. klo 12

Tätälässä, Inkiläntie 7 B. Liisa Penttinen, kanttorina Pekka Leskelä.

KASTETUT

Vilja Aurora Kallioikoski, Väinö Terho Onnela, Mila Reeta Sanelma Vähäkainu, Milona Taika Maaria Ikonen.

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Matti Veli Juhani Sakaranaho ja Tiia Hannele Riihimäki.

KUOLLEET

Eeva Loviisa Kettunen 87 v, Pentti Johannes Hartikainen 99 v, Martta Aino Kyllikki Kunnas 88 v, Paula Heleena Mielikki Aholainen 91 v, Tyyne Sohvi Varonen 77 v, Lauri Antero Heikkinen 78 v, Helvi Marjatta Soininen 93 v, Janne Markus Miettinen 90 v, Aira Raija Sinikka Salonen 88 v, Matti Juhani Suhonen 83 v, Leena Katri Bloigu 88 v, Jenny Maria von Pfaler 90 v, Aaro August Happonen 78 v, Lyyli Tellervo Väänänen 89 v, Erkki Rönkä 77 v, Maija Kyllikki Taskinen 81 v, Leena Annikki Kuosmanen 71 v.

ALAVA

Alavan seurakunnan toimisto
040 4848 286, ma–pe klo 9–15
alava@evl.fi

ALAVAN KIRKKO

Keihäskatu 5

040 4848 298

■ **Tasauskonsertti** pe 30.9. klo 18. Hyväntekeväisyyskonsertti. Esiintymässä: Fabrizio Rende, sopraano, Eeva Hartemaa, Popo Salami, Timo Eskelinen (SAVO), Tuire Nyssönen, Henry Hoffren, Eva Alonen, Alavan kirkko-kuoro & Houseband. Ohjelma 10 €.

■ **Mikkelinpäivän messu** su 2.10. klo 11. Saarnaa Anu Kiviranta, Anna Väättäinen, Leila Savolainen.

■ **Messu** su 9.10. klo 11. Saarnaa Jukka Koistinen, Anna Väättäinen, Ossi Jauhiainen, seniorikuoro. Kirkkokahvit ja lähetystilaisuus *Suomen Lähetysseura 40-vuotta Haifassa*, Jukka Koistinen.

■ **Gospelmessu** su 9.10. klo 18. Saarnaa Anu Kiviranta, Ossi Jauhiainen, nuorten bändi. Lapsille pyhäkoulu alasalissa.

■ **Virsiatorstai laulua täynnä!** to 13.10. klo 18. Zipporim-kuoro, nuorten bändi, lapsikuoro, kirkkokuoro, seniorikuoro, Luomus-kuoro, Leila Savolainen, Jarkko Maukonen. Lisäviikön virsiä lauletaan yhteislaulutapahtumissa ympäri hiippakuntaa.

■ **Messu** su 16.10. klo 11. Saarnaa Juha Määttä, Juha Välimäki, Leila Savolainen. Lapsille pyhäkoulu alasalissa.

■ **Messu** su 23.10. klo 11. Saarnaa Pirjo Kuula, Hannu Koskelainen, Ossi Jauhiainen, kirkkokuoro. 70-, 75-, 80-, 85- ja 90-vuotiaitten syntymäpäiväjuhla messun jälkeen seurakuntasalissa. Lapsille pyhäkoulu alasalissa.

■ **Lehtimajajuhla-konsertti ja ateria** pe 28.10. klo 18. Ateria klo 19 seurakun-

tasalissa. Lippujen varaukset/nouto pe 21.10. mennessä 040 4848 286, seurakuntatoimisto (Keihäskatu 5) ark. 9–15, tai Ariela Toivanen 040 567 6606, kanttori Leila Savolainen 040 4848 323. Hinta aik. 15 €, lapset alle 12 v. 7 €, alle 6 v. ilmaiseksi. Ruoka on laktoositonta, erityisruokavaliot ilmoitettava erikseen. Peruuttamisesta ehdottomasti ilmoitettava. Arpapöytä. Järj. Alavan srk / Zipporim-kuoro. Osa tuotosta Zipporim-kuoron Israelin konserttimatkan hyväksi.

ALAVAN SEURAKUNTAKESKUS
Keihäskatu 5 B

■ **Läsnäolon tiistai** seurakuntasalissa tiistaisin. Klo 11 hetkihartausta, jonka jälkeen n. klo 11.20 arkinen ateria (5 €) ja klo 12 toiminnan ja tarinan tuokio. Ti 4.10. aiheena *Bachin jatkot*, ti 11.10. Keskustelua lapsuuden kristillisestä perinnöstä. Syyslomaviikolla ei ole toimintaa. Ti 25.10. aiheena *Reformaation merkkivuosi*.

■ **Alavan lähimmäispalvelijoiden tapaaminen** ti 4.10. klo 17.30. Alakerran nuorten tilassa. Tarjolla kahvia ja pientä suolaista. Diakoniatyöntekijä, Piia Jääskeläinen 040 4848 326.

■ **Tehdään yhdessä -käsityöpiiri** ti 11.10. klo 12 nuorten tilassa. Kokoontuminen myös 25.10. Ohjaajana Kaija Meklin.

■ **Armoa 2017! Kirkko viettää reformaation merkkivuotta -luentosarja** seurakuntasalissa sunnuntaina 16.10. *Luterilaisuuden juuret*, Anu Kiviranta. 23.10. *Kalliin armon kirkko*, Hannu Koskelainen. 30.10. *Karismaattisuus ja luterilaisuus*, Pirjo Kuula. 6.11. *Luterilaisuus uskontojen maailmassa*, Anna Väättäinen. Ja 20.11. *Luther ja rukouksen maailma*, Juha Välimäki.

■ **Kirjallisuuspiiri** to 27.10. klo 14. Kerhohuone 1. Kirja: Varpu Kulhonnäki: *Mietiskelyä*. Yht.hlö Aino Mikkonen 040 7071 499. Huom! ei piiriä to 29.9.

NEULAMÄEN KIRKKO

Vesurikuja 4

040 4848 311

■ **Mukulakirkko Suuremman suoja-sa** su 2.10. klo 16. Pirjo Kuula, Leila Savolainen, Alavan lapsikuoro, Särkiniemen ja Neulamäen päiväkerholaiset ohjaajineen. Kirkon jälkeen ateria 5/3 €.

■ **Suuri perhekerho Eläimiä arkissa** ti 11.10. klo 9.30. Kirkkohetki, toimintapisteitä ja ruokailu. Hinta 5 €/perhe. Ennakkoilmoittautuminen 3.10. mennessä nettissä www.kuopionseurakunnat.fi/alava/ilmoittautumiset. Lisätietoja Sirpa Pesoselta 040 4848 297 tai sirpa.pesonen@evl.fi.

■ **Lyhtymessu** su 16.10. klo 16. Juha Välimäki. Kansanlähetyks.

SÄRKINIEMEN KERHOTILA

Särkiniementie 4, ent. kirjasto

■ **Särkiniemen raamattupiiri** ke 28.9. klo 18. Parittomien viikkojen ke klo 18.–19.30, 28.9.–7.12. Yhteyshenkilö Sirkka Pitkänen 044 379 3529.

MUUTA

■ **Hiljaisuuden talo -illat** maanantaisin kerran kuukaudessa klo 18 Kuopion Vanhaa pappilassa, Kuninkaankatu 12. 10.10. *Rukoushelmet rukouksen tu-*

MIKKELINPÄIVÄ

Kuka on sinun enkelisi?

Mikkelinpäivää eli lasten ja enkelien sunnuntaita vietetään tänä vuonna sunnuntaina 2.10. Alkujaan mikkelinpäivä oli arkkiengeli Mikaelille omistettu kristillinen juhlapäivä, nykyisin se on kaikkien enkelien ja lasten oma juhlapäivä. Mikkelinpäivän tärkeitä teemoja ovat lapsi, lapsen usko ja turva sekä ajatus siitä, että jokainen ihminen on Jumalan kuva ja sellaisenaan arvokas.

Mikkelinpäivä kutsuu perheitä kirkkoon sunnuntaina 2.10. Kaikissa seurakunnissa vietetään mikkelinpäivää messuin ja jumalanpalveluksin, tarkemmat tiedot tapahtumista löydät seurakuntailmoituksista sivulta 12 alkaen tai verkkosivuilta www.kuopionseurakunnat.fi tai www.siilinjarvenseurakunta.fi

- **Mikkelinpäivän Enkelikirko-perhemessu** Kuopion tuomiokirkossa klo 10. Tervetuloa Tuomiokirkkoon nauttimaan enkelimäisestä ilosta. Tänä vuonna mikkelinpäivä aloittaa seurakunnassamme ns. lasten kirkkoviikot. Tällöin keskustan alueen päiväkodit ja koulut pääsevät tutustumaan remontoituihin kirkkoon aivan uudella tavalla.
- **Mikkelinpäivän Koko kansan kirkkopyhä** Kallaveden kirkolla klo 9–12.30 alkaa aamupalalla. Messu pidetään klo 10 ja messun jälkeen on tarjolla toimintaa kaiken ikäisille. Lounasta nautitaan klo 11.30.
- **Mikkelinpäivän perhemessu ja kaikenikäisten kekkerit** Puijon kirkolla klo 10. Lounasta ja mm.

tempurataa ja urkuihin tutustumista.

- **Mukulakirkko Suuremman suoja-sa** Neulamäen kirkossa klo 16. Mukana Alavan lapsikuoro ja Särkiniemen ja Neulamäen päiväkerholaiset ohjaajineen. Kirkon jälkeen ateria 5/3 €.
- **Perhemessu** Siilinjärven kirkossa klo 10. Messun jälkeen seurakuntatalolla on perhetapahtuma, jossa lounastarjoilu ja toimintaa; muun muassa katuliitua, Ympäristön ystävän luontopolku ja enkeli-työpaja. Enkelinäyttely avoimena kirkon kellarissa.

Löydä lisää tapahtumia

kena, Anna Väättäinen. 7.11. Espanja-laista mystiikkaa ja pyhää musiikkia, Lauri Siponmaa. 5.12. Kelttiläisiä rukouksia, Marja Leena Virolainen.

Rukoustanseileiri 22.–23.10. Rytkyn leirikeskuksessa. Kurssi alkaa la klo 10 ja päättyy su klo 14.30, osallistumismaksu 30 € + täysihoidon 20 €, Ilm. viimeistään 9.10. www.kuopionseurakunnat.fi/alavan-seurakunta/ilmoittautumiset. Tarkempia tietoja Hannele Tenhu 045 125 5255 kristanssi@kristanssi.fi, järj. Alavan seurakunta ja Kristanssi ry. Leiri ei edellytä tanssitaaitoa.

Lähimmäispalvelijoiden peruskurssi pe–la 11.–12.11. Keskuseurakuntatalo, seurakuntatalo, Suokatu 22 D. Ilm. ajalla 28.9.–20.10. www.kuopionseurakunnat.fi/alavan-seurakunta/ilmoittautumiset. Lisätietoja antaa diakoniatyöntekijä Piia Jääskeläinen 040 4848 326.

Henkilökohtaisesti ohjattu retriitti 24.–27.11. Rytkyn leirikeskuksessa. Ohjaajina ignatiaaniset retriittiohjaajat Marja-Leena Virolainen, Pirkko Puputti ja Sisko Laitinen. Retriitin hinta Alavan seurakuntalaiset 100 €, eläkeläiset, työttömät, opiskelijat 80 €. Muut 140 €/100 €. Voit kysyä avustusta omasta seurakunnastasi. Ilmoittautumiset 28.9.–16.11. www.kuopionseurakunnat.fi/alavan-seurakunta/ilmoittautumiset. Lisätietoja Sisko Laitinen, 040 4848 324, sisko.laitinen@evl.fi.

PERHETYÖ

Perheretki la 15.10. Peurungan kylpylään. Kylpylänautintoja ja hyvää ruokaa. Hinta aikuisesta 40 € ja lapsesta 16 €. Hinta sisältää koko retken ruokineen ja kuljetuksineen. Ilm. 6.10. mennessä osoitteessa www.kuopionseurakunnat.fi/alavan-seurakunta/lapset-ja-perheet. Lisätietoja diakoni Kati Ukkoselta, kati.ukkonen@evl.fi tai 040 4848 325. Huom. taloudellisin perustein voitte anoa retkelle maksuallennusta.

KASTETUT

Lukas Eemil Aleksander Tuovinen, Linnea Pauliina Haapamäki, Miisa Helmi Melissa Rossinen, Niila Veikko Jeremias Kolehmainen.

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Tero Tapani Savolainen ja Anna Karoliina Pääkkönen.

KUOLLEET

Aune Elisabet Räsänen 89 v, Liisa Marjatta Hyvärinen 97 v, Anna Alina Markkanen 90 v, Valme Annikki Happonen 80 v, Eeva Kristiina Rautiainen 59 v, Raija Helena Miettinen 60 v, Unto Erkki Antikainen 80 v.

Järvi-Kuopion seurakunnan toimisto
040 4888 602 ja 040 4888 611

KONSERTTI

Tasauskonsertti

Alavan kirkossa kajahtaa **hyväntekeväisyyskonsertti**, joka toteutetaan talkoovoimin Tasaus-keräyksen hyväksi. Kortensa tasaus-kekoon kantavat muusikot Fabrizio Rende, Eeva Hartemaa, Popo Salami, Timo Eskelinen (SAVO), Tuire Nyssönen, Henry Hoffren, Eva Alonen ja Ossi Jauhiainen sekä Alavan kirkko-kuoro & Houseband.

Luvassa on varsin monipuolinen ja kansainvälinen ohjelmisto, jossa kuullaan muun muassa Fabrizio Renden musiikkia kuoron ja bändin säestyksellä, Schubertia, jenkigospelä sekä uusi rippileirillä tehty laulu *Sä mua hylkää et* (säv. O. Jauhiainen, san. Alavan Rytkyriparilaiset), jonka esittää Eva Alonen.

Konsertti Kuopion Alavan kirkossa perjantaina 30.9. klo 18. Ohjelma 10 € Tasaus-keräyksen hyväksi.

ma–pe klo 9–15

JÄRVI-KUOPION SEURAKUNTA, YHTEISET

Jumala on... Miestenpäivät 8.–9.10. Lehtomäen kodilla, Lehtomäentie 211, Nilsä. Tied. ja ilm. 4.10. mennessä Toivo Halonen 044 043 8585, Jouko Kauhanen 050 577 3780 tai Hannu Laukkanen 050 344 8543.

Päivä- ja perhekerhot syyslomalla vko-lä 42.

Hiljaisuuden retriitti Siionin virsin pe–su 21.–23.10. Aholansaareissa. Ilm. 10.10. mennessä suoraan Aholansaareen, 050 4641 000. Hinta 135/165 €.

RIISTAVEDEN KIRKKO Joensuuntie 2505

Virsimorjastai – Laulua täynnä! to 13.10. klo 18. Virsikirjan uuden lisävihkon yhteislaulutilaisuus. Tuura, Lukkari-Syrjäniemi. Pystykahvit.

Messu su 16.10. klo 10. U. Mäkinen, Tuura. Saarnaa Jukka Erkkilä. Rauhanyhdistyksen kirkkopyhä. Seurat klo 12 seurakuntatalossa, puhujina Eero Koivisto ja Jukka Erkkilä.

Messu su 23.10. klo 10. M. Mäkinen, Tuura.

RIISTAVEDEN SEURAKUNTATALO Keskustie 2

Askartelu- ja kokkikerho alakouluikäisille tiistaisin klo 16–18.

Kirkkomuskari torstaisin klo 17.30, 0–7-v:lle lapsille aikuisen kanssa. Tervetuloa laulamaan leikkimään ja taapamaan muita perheitä.

Enkelikirkko su 2.10. klo 10. M. Mäkinen, Tuura. Piirien, kerhojen, kuoron kirkkopyhä.

Sanajumalanpalvelus su 9.10. klo 10. M. Mäkinen, Parviainen. Vapaaehtoisten toteuttama kirkkopyhä, piirien kerhojen ja kuoron kirkkopyhä. Kahvit.

Kymppisynttärät ma 10.10. klo 18. Vuonna 2016 10 vuotta täyttävien ja läheisten juhla. Ilm. osallistujamäärä ja ruoka-allergiat 5.10. mennessä Markku Holopainen 040 4888 633 tai markku.holopainen@evl.fi.

Arkinen ateria ti 18.10. klo 11.30–13. Lounas 5 €/aikuinen ja klo 12–13 ohjelma-tuokio.

Siioninvirsiseurat ma 24.10. klo 18. Simo Korkalainen.

YLÖSNOUSEMUKSEN KIRKKO, JUANKOSKI Mäntytie 5

Perhekerho pe 2.10. klo 10. Ville Hassinen, Saarela.

Messu su 9.10. klo 10. Ville Hassinen, Saarela.

Messu su 16.10. klo 10. Keihänen, Saarela.

Messu su 23.10. klo 10. Saarnaa Olavi Hartikainen. Ville Hassinen, Parviainen.

Kirkkokahvit. Murmanskin vankilälähestyksen esittely.

JUANKOSKEN SEURAKUNTATALO Mäntytie 5

Seurakuntakerho ke 12.10. klo 11.

Virsimorjastai – Laulua täynnä! to 13.10. klo 18. Virsikirjan lisävihkon yhteislaulutilaisuus. Mukana kirkkokuoro. Kahvit.

Liikunta- ja näkörajoitteiset pe 14.10. klo 12. Seuraavat kokoontumiset 28.10., 18.11. ja 9.12.

10 käskyä -luentosarja ke 19.10. klo 18.30. Seuraavat luontopäivät 16.11. ja 14.12. Kansanlähetyksen ja Raamattuopisto.

KAAVIN KIRKKO Kaavintie 24

Konsertti Rakkautta etsimässä pe 30.9. klo 18. Joel Hallikainen. Vapaa pääsy, ohjelma 5 €. Tuotto diakoniatyölle lapsiperheiden auttamiseen.

Messu su 9.10. klo 13. Huhtala, Lukkari-Syrjäniemi. Tuusniemen kirkkokuoro vieraillee.

Messu su 16.10. klo 13. Huhtala, Lukkari-Syrjäniemi.

Uudet virret -ilta ke 19.10. klo 18. Lukkari-Syrjäniemi, Tuura.

Messu su 23.10. klo 13. Hagman-Puustinen, Lukkari-Syrjäniemi.

KAAVIN SEURAKUNTATALO Kirkkorannantie 1

Raamattupiiri ma 26.9. klo 13 ja ma 10.10. klo 13. Huhtala.

Sanan ja yhteyden ilta ke 28.9. klo 18.30.

Enkelikirkko su 2.10. klo 13. Huhtala, Lukkari-Syrjäniemi. Koko perheen jumalanpalvelus.

Mielenterveyskuntoutuksen omaisryhmä ma 3.10. klo 14.

Vanhemman väen palvelupäivä ti 4.10. klo 11. Ruokailu ja kahvi 5 €.

Tule tekemään yhdessä jumalanpalvelus ke 5.10. klo 18. Vapaaehtois-tehtävissä palvelevien taapaminen.

Elsan kerho to 20.10. klo 11.

Mielenterveysryhmä ti 25.10. klo 13.

MUUTA

Elsan kerho Luikonlahdessa to 29.9. klo 14 Luikonlahden koululla.

Joel Hallikaisen konsertti la 1.10. klo 13 Palvelukeskuksella. Vapaa pääsy! Samalla vanhustenviikon juhla.

Vanhemman väen lauluhetki ke 12.10. klo 13. Kaikille avoin, palvelukeskuksessa. Lukkari-Syrjäniemi.

Elsan kerho to 27.10. klo 14. Luikonlahti (paikka vielä avoin).

MUURUVEDEN KIRKKO Kirkkotie 2

Kastepukunäyttelyyn voit tutustua kirkossa vielä Mikkelinpäivään (2.10.) saakka sunnuntaisin jumalanpalveluksen yhteydessä.

2.10. Mikkelinpäivä. Vanhusten viikon avajaistilaisuus. Klo 11–12 ruokailu ja kahvit seurakuntakodissa, klo 12–13 oh-

Tutustu uusiin kerhoihin, retkiin ja retriitteihin.

Sielunhoito-terapia SYDÄN-JUURI
terapeuttista sielunhoitoa perheneuvontaa
Helena Lehtimäki, YTM
Sos.työntekijä, uusperheneuvoja
Sielunhoitoterapeutti (ACC)
P. 045 3156464, Kuopio
hennalehtimaki@gmail.com
www.sydänjuuri.fi

LÄNSIVUOREN HAUTAUSHUOLTO
Savonkatu 25, Kuopio (Sokoksen takana)
www.lansivuoriky.fi
p. 017 261 3665
Hautakivi näyttely liikkeessämme -tervetuloa tutustumaan!

PUIJON KIVI
HAUTAKIVET
KAIVERRUKSET
ENTISÖINNIT
MUUT KIVITYÖT
PYÖRÄKATU 15, KUOPIO
Tervetuloa tutustumaan myyntinäyttelyyn!
Puh. (017) 282 9000
www.puijonkivi.fi

HAUTAKIVET SUORAAN VALMISTAJALTA
Myös lisänimen kaiverrukset
VARPAISJÄRVEN GRANIITTI
Savonkatu 24, Ollinpuisto, Kuopio
Puh. (017) 263 3408
VARPAISJÄRVI, Graniitintie 7
Puh. (017) 771 811

Suru on hitaasti vaalenevia varjoja...
Hautaustoimisto J. NURRO OY
Kauppakatu 55-57 KUOPIO Puh. 017-2613065, 040 5056287
saila.lehto@nurro.fi www.nurro.fi

Arkut, kuljetukset, kukkalaitteet, sidontatyöt ja koristelu, hautakivet ja kaiverrukset
Iltaisin ja viikonloppuisin:
Kari Väänänen,
puh. 040 585 0456
toimisto@hautaustoimistoparviainen.fi
Pitopalvelu kaikkiin juhliin ja tilaisuuksiin
Iltaisin ja viikonloppuisin:
puh. 040 585 0456
Hautaustoimisto PARVIAINEN OY
Savonkatu 18, 70110 KUOPIO, puh. (017) 261 3771

KAIKKEA KIVAA KOTIIN KEITTIÖTUNING
WWW.KEITTIOTUNING.FI

Puijon Maja palvelee lämmöllä
arjessa ja juhlassa niin ilon kuin surunkin hetkinä
• juhlaravintola
• lounasravintola
• hotelli
• sauna- ja kokoustilat
Kysy lisää ja pyydä tarjous puh. 044 552 4810
myynti@puijo.com
Puijon torni Hotelli Puijon maja
www.puijo.com
Puijotie 135, 70300 Kuopio

Ilmoitukset osoitteeseen:
ilmoitusmyynti@kotimaa.fi

• HAUTAKIVET
• KAIVERRUKSET
• KULTAUKSET
ENTISÖINTITYÖT
• KIVILYHDYT
KIVI PAJA
Sari Kämäräinen
Jääskeläntie 1
70780 Kuopio
puh. 050 575 0004
www.kivipajasarik.fi

PIRJO KUULA

Tuire Nyssönen, Ossi Jauhiainen ja Fabrizio Rende kutsuvat konserttiin.

SEURAKUNNAT 28.9.–26.10.2016

jelmaa kirkossa ja klo 13 messu. Keihänen, Saarela, kirkkokuoro. Kirkossa avautuu enkelinäyttely, joka on avoinna 4.12. saakka.

Messu su 9.10. klo 13. Keihänen, Saarela. **Sanajumalanpalvelus** su 16.10. klo 13. Miia Gabel, Saarela.

■ **Messu ja kirkkokahvit** su 23.10. klo 13. Saarnaa Olavi Hartikainen, Keihänen, Parviainen. Olavi Hartikainen kertoo Murmanskin vankilälähetystyöstä kahvihetken aikana.

MUURUVEDEN SEURAKUNTATALO

Kirkkotie 1

Seurakuntakerho 29.9., 13.10. ja 27.10. klo 13.

NILSIÄN KIRKKO

Kirkonmäentie

Messu su 2.10. klo 10. Pursiainen, Parviainen. Lasten ja vanhusten kirkkopyhä.

Messu su 9.10. klo 10. Saarnaa Ilkka Sormunen. Haring, Kärppä-Leskinen. Kansanlähetyksen pyhä. Messun jälkeen lähetystilaisuus.

Messu su 16.10. klo 10. Pursiainen, Kärppä-Leskinen. Pohjois-Savon Syöpäyhdistyksen Nilsin osaston juhla jumalanpalvelus.

■ **Sanajumalanpalvelus** su 23.10. klo 10. Keihänen, Kärppä-Leskinen. Pystykahvit.

NILSIÄN SEURAKUNTAKOTI

Nilsiantie 59

Herättäjäjuhla-ilta ti 11.10. klo 18. Tietoa juhlista ja niiden järjestelyistä. Simo Korkalainen.

Sionin virsiseurat ke 26.10. klo 18 alalissa.

■ **Yhteislaulutilaisuus** ke 26.10. klo 18. Lauletaan virsikirjan lisävihkosta. Yläsalissa.

MUUTA

Lehtomäki-Reittien kyläseurat su 2.10. klo 15 Raili ja Pentti Juutisella, Viitasentie 35

Palonurmen kyläseurat ti 4.10. klo 19 Mirja ja Paavo Summasella, Kangaslahdentie 265.

Vuotjärven kyläseurat ke 5.10. klo 15 Hannu Vartiainen, Hipanrannantie 39

Sionin virsien veisuut ti 11.10. klo 14 Hiltulanmäellä, Muuruvedentie 131. Lähtö yhteiskyydein klo 13.30 seurakuntakodilta.

Pisantiin kerho pe 21.10. klo 13. Pisantie 20 A.

SÄYNEISEN KIRKKO

Kirkkoharjuntie 2

Messu su 2.10. klo 13. Pursiainen, Parviainen.

Messu su 9.10. klo 13. Haring, Kärppä-Leskinen.

Messu su 16.10. klo 13. Keihänen, Arja Ahonen.

■ **Sanajumalanpalvelus** su 23.10. klo 13. Haring, Kärppä-Leskinen.

TUUSNIEMEN SEURAKUNTAKOTI

Koivukuja 2

Diakonian viransijaisena on aloittanut Miia Gabel 040 4888 631.

Koko perheen enkelikirkko su 2.10. klo 10. Hagman-Puustinen, Lukkari-Syrjäniemi, Pelkonen. Enkelikirkko, siirytään seurakuntakodin kirkkosaliin, kirkkokahvit.

Iltaperhekerho ti 4.10. klo 18.

■ **Sururyhmä alkaa** to 6.10. klo 13. Ilm. 30.9. mennessä 040 4888 602 tai sähköisesti nettisivuiltamme.

Messu su 9.10. klo 10. Hagman-Puustinen, Lukkari-Syrjäniemi. Kirkkokahvit.

Messu su 16.10. klo 10. Huhtala, Lukkari-Syrjäniemi. Kirkkokahvit.

Kuukausiseur to 20.10. klo 11.30. Järj. Kristilliset eläkeläiset.

Lähetyspiiri pe 21.10. klo 12. Huom, paikka seurakuntakodissa.

Naisten ilta pe 21.10. klo 18.

Messu su 23.10. klo 10. Hagman-Puustinen, Lukkari-Syrjäniemi. Syöpäyhdistyksen kirkkopyhä, kirkkokahvit.

Palvelupäivä ke 26.10. klo 10.

Uudet virret – Majataloilta ke 26.10. klo 18. Uusien virsien opettelu kanttorin johdolla. Lukkari-Syrjäniemi, Tuura, Hagman Puustinen.

MUUTA

Palvelupäivä Hirvolassa to 13.10. klo 10. Ilm. Miialle ed. tiistaina 040 4888 631.

Kouluikäisten syysleiri 17.–19.10. Rytkyn leirikeskuksessa 2.–7.-luokkalaisten. Lisätietoja Markulta 040 4888 633. Ilm. sähköisesti nettisivuilla 7.10. mennessä.

VEHMERSALMEN KIRKKO

Lempeläntie 17

Messu Mikkelin päivänä su 2.10. klo 13. Kaikki Vehmersalmen alueeseurakunnan työntekijät toteuttavat yhdessä messun. Kirkkokahvit.

Sanajumalanpalvelus – yhdessä tehty su 9.10. klo 13. U. Mäkinen, Parviainen, vapaaehtoiset, kirkkokuoro.

Messu su 16.10. klo 13. U. Mäkinen, Tuura.

Syntymäpäivämessu 70, 80, 90 täyttävälle, sitä vanhemmille ja koko seurakunnalle su 23.10. klo 13. M. Mäkinen, Tuura. Juhla jatkuu seurakuntakodissa.

VEHMERSALMEN SEURAKUNTAKOTI

Lempeläntie 15

Puurokammari to 29.9. klo 10 kammariissa.

Puikko-Piiat ja Vasara-Vesat pe 30.9. klo 10 kammariissa. Himmelin tekoa ja kirkon joulukuusenkoristeita.

Kokki-ukot ti 11.10. klo 17 kokkaavat Eero Hujasen johdolla. Elintarvikemaksu 5 €.

Varttuneen väen virkistyspäivä to 13.10. klo 10–12 salissa. Ruokamaksu 5 €.

■ **Yhteislaulutilaisuus** to 20.10. klo 14. Laulamme virsikirjan uuden lisävihkon virsiä. Kahvit.

MUUTA

■ **Kirkonkylän hautausmaatakkoot** ke 19.10. klo 8. Tule mukaan siivoamaan

hautausmaamme ennen talvea. Noin klo 11 tarjolla suolaista, makeaa ja kahvit.

KASTETUT

Taavi Wilho Ilmari Turunen, Riistavesi; Jörö Johannes Toivanen, Kaavi; Lila Aurelia Ruokojärvi, Riistavesi; Viivi Seliina Rautiainen, Säyneinen; Milla Kristiina Riihimäki, Riistavesi; Vilja Martta Helmiina Moilanen, Juankoski; Sara Helmi Susanna Heikkinen, Nilsä; Eemeli Eino Petteri Aisla, Riistavesi; Elias Urho Johannes Vetoniemi, Riistavesi; Markus Otto Tapani Nykänen, Kaavi.

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Jari Pekka Makkonen ja Tiina Sari Komppa, Nilsä; Antti Sakari Kokkonen ja Sannimari Tervo, Tuusniemi.

KUOLLEET

Iida Marjatta Hyvönen 92 v, Säyneinen; Arto Kari Edvin Tynys 74 v, Kaavi; Lauri Rissanen 61 v, Nilsä; Väinö Kaarlo Saarikko 94 v, Kaavi; Paavo Haatainen 65 v, Vehmersalmi; Anna Eriikka Eskelinen 91 v, Kaavi; Erkki Juhani Riekkinen 68 v, Nilsä; Elina Väättäinen 92 v, Vehmersalmi; Helvi Kaarina Koistiinen 84 v, Kaavi; Auli Marketta Hämäläinen 63 v, Nilsä; Greta Kerttu Anna-Liisa Leskinen 93 v, Juankoski; Eino Olavi Hakkarainen 86 v, Kaavi; Vieno Annikki Rissanen 84 v, Nilsä.

Kallaveden seurakunnan toimisto
040 4848 327, ma–pe klo 9–15
kallavesi@evl.fi

KALLAVEDEN KIRKKO

Rauhahäldentie 21

040 4848 336

■ **Mikkelinpäivän Koko kansan kirkkopyhä** su 2.10. klo 9–12.30. Klo 9–10 aamupuuero ja kahvi, klo 10 messu ja Kallaveden seurakunnan II kappalaisen Petteri Hämäläisen virkaan asettaminen. Liturgia Juha Määttä, saarna Petteri Hämäläinen, Jaana Marjanen, kanttorina Mari Vuola-Tanila, lapsikuoro, Jukka Salminen, laulu ja kitara, Sari Taskinen ja Joona Kujanpää lyömäsoittimet. Messun jälkeen toimintaa lapsille ja aikuisille. Klo 11.30–12.30 lounas, vapaaehtoinen ateriamaksu.

Ekumeenisen lähetyspyhän messu su 9.10. klo 10. Liturgia Anni Tanninen, saarna Veli Mäntynen ja kanttorina Anna-Mari Linna.

■ **Asiallinen keskusteluilta uudesta avioliittolaista** su 9.10. klo 18. Paneelikeskusteluun osallistuu Savon Setan puheenjohtaja Iina Särkkä, kansanedustaja Markku Rossi ja kirkolliskokousedustaja Pekka Niiranen.

■ **Koulusta kajahtaa virsi!!! – virsipäivän tapahtuma** to

13.10. klo 10–11. Mukana satoja esilaulajia alakouluista eri puolilta seurakuntaa sekä Mari Vuola-Tanila, Marjukka Borgman ja Veli Mäntynen.

■ **Virsitorstai on toivoa täynnä** to 13.10. klo 18. Uusien virsien laulutilaisuus. Anna-Mari Linna.

Messu su 16.10. klo 10. Liturgia Anni Tanninen, saarna Petteri Hämäläinen ja kanttorina Jarkko Maukonen.

Messu su 23.10. klo 10. Liturgia Veli Mäntynen, saarna Matti Pentikäinen ja kanttorina Mari Vuola-Tanila.

MUUTA

Perheraamattupiiri su 2.10. ja 23.10. klo 16.30–19 Kallaveden kirkon alakerrassa. Raamattupiiristä vastaa Tuula Holmlund, tuula.holmlund@gmail.com.

Miesten Raamattupiiri to 6.10. ja 20.10. klo 18.30–20 Jynkänvuoren kerhohuoneella, Isännäntie 22. Piiristä vastaa Veijo Olli 040 8275 304.

Miesten sauna ja takkailta pe 14.10. klo 17.30 Poukaman leirikeskuksessa, Poukamantie 105. Iltaan kuuluvat sauna, uinti/avanto ja iltapala. Illan aiheena *Ymmärrämmekö Jumalan rakkauden?*, Ari Huusko.

PETOSEN SEURAKUNTATALO

Pyörönkaari 21

040 4848 345

Varikko-parisuhdeilta su 2.10. klo 16.30–18. Aiheena mm. sinun, minun ja meidän vahvuudet, lapsuuden koti, rakkauden kielet ja kommunikaatio. Illoissa järjestetty lastenhoito ja iltapala.

Messu su 9.10. klo 17. Sirpa Nummenheimo ja Anna-Mari Linna.

Pirkko Vesavaaran rukousilta pe 14.10. klo 18. Anni Tanninen.

■ **Kuunteleva rukous ja armolahja -koulutus** la 15.10. klo 10–14. Koulutus tarkoitettu erityisesti rukoustehtävissä toimiville ja siitä kiinnostuneille. Antaa valmiuksia esirukouspalvelussa toimimiseen rukoustopahtumissa ja esim. Kutsu yhteyteen -messujen yhteydessä. Keittolounas 5 €. Kouluttajana Anni Tanninen. Lisätietoja ja ilm. ti 11.10. mennessä annitanninen@evl.fi.

■ **Kutsu yhteyteen messu** su 16.10. klo 17. Juha Määttä ja Anni Tanninen.

Messu su 23.10. klo 17. Veli Mäntynen.

VEHMASMÄEN KAPPELI

Sotkanniemi 15

040 4848 351

Sanajumalanpalvelus su 9.10. klo 13. Sanna Alanen ja Anna-Mari Linna.

MUUTA

Esikoislestadiolaisten seur su 9.10. klo 16 Järj. Esikoislestadiolaiset.

HIRVILAHDEN KAPPELI

Länsirannantie 2410

044 275 7936

Sanajumalanpalvelus su 16.10. klo 13. Sanna Alanen ja Anna-Mari Linna.

KARTTULAN KIRKKO

Kirkkotie 23

040 4848 545

Messu su 9.10. klo 10. Petteri Hämäläinen ja Anne Keränen.

Uskonpuhdistuksenpäivän messu su 16.10. klo 10. Saarna Petri Tiusanen Parikkaniemi-säätiöstä, Johanna Porkola ja Anna-Mari Linna.

Messu su 23.10. klo 10. Johanna Porkola ja Anne Keränen, Kirkkokuoro. Messun jälkeen kirkkokahvit, pieni kahvikonsertti ja myyjäiset seurakuntakodilla.

MUUTA

Miesten lenkkiپیiri ti 4.10. ja 25.10. klo 17.30 Rytkyn leirikeskuksessa.

Miesten saunailta to 13.10. klo 17.30 Pekka Huttusen mökillä, Kujarintie 48.

Seurat su 16.10. klo 12 Arja ja Unto Kanniaisella, Kärkkäläntie 1665.

Hautausmaan siivoustalkoot ma 24.10. klo 8 alkaen Karttulan vanhalla hautausmaalla. Talkooruokailu kirkonpihalla.

Hautausmaan siivoustalkoot ti 25.10. klo 8 alkaen Valkeisen hautausmaalla. Talkooruokailu parkkialueella.

KARTTULAN SEURAKUNTAKOTI

Kissakuusentie 14

040 4848 547

■ **Enkelikirkko** su 2.10. klo 11. Johanna Porkola, Anne Keränen, lapsikuoro. Karttulan päiväkerholaiset, Elina Hakkarainen, Marjo Kangastie. Kirkon jälkeen nakit ja ranskalaiset.

Raamattupiiri tiistaisin alkaen 4.10. klo 18.30 takkahuoneessa.

Puurotapahtuma la 8.10. klo 11–13. Tuula Makkonen ja Iiris Huttunen.

Mirja ja Pertti Eskelisen seur su 9.10. klo 13. Puhujina mm. Esko Konttinen ja Petteri Hämäläinen, järj. Mirja ja Pertti Eskelinen. Ruokailu klo 12, siihen ilm. ja ruokavaliot to 6.10. mennessä 0400 974 452 tai eskelinenmirja@gmail.com. Kohti diakoniatyön kautta Karttulan mielen-terveyskuntoutujan päivätoimintaa.

Palvelupäivä ke 19.10. klo 10. Johanna Porkola, Anne Keränen ja Tuula Makkonen.

Raamattuopetustilaisuus *Evangeliumi on hyvä uutinen* to 20.10. klo 18. Kahvit klo 17.30. Juha Määttä.

SYVÄNNIEMEN PAPPILA

Kuttajärventie 6

040 4848 548

Raamattupiiri ma 3.10. klo 18.

MAANINGAN KIRKKO

Maaningantie 33

■ **Mikkelinpäivän perhemessu ja sadonkorjuun kiitos** su 2.10. klo 12. Raija Jokela, Talvikki Attila-Pekonen, lapsikuoro Ilonsäteet ja kerholaisia, Hanna-Mari Mehtonen, Merja Naamanka, Maaningan Martat. Luetaan Maaningalla vuoden aikana kastettujen nimet. Messun jälkeen uutispuuro ja kahvit Maaninkatalolla.

Messu su 9.10. klo 10. Varttuneen väen kirkkopyhä. Raija Jokela, Talvikki Attila-Pekonen ja Hanna Rasa. Messun jäl-

Muista myös verkkolehti kirkkojakoti.fi

EKUMENIA

Reformaatio 500 v

Reformaation merkkivuoden tunnus, omenapuu, viittaa toivoon, kasvamiseen ja tulevaisuuteen.

Suomen Ekumeenisen Neuvoston syyskokous Kuopiossa 10.–11.10.

Suomen Ekumeeninen Neuvosto (SEN) on kaikkien maassamme toimivien kristillisten kirkkojen yhteistyöjärjestö. SEN on perustettu vuonna 1917. Ekumenian tavoitteena on hajallaan elävän kristikunnan saattaminen keskinäiseen yhteyteen. Kristittyjen yhteys on sekä uskon että elämän yhteyttä.

SEN pitää syyskokouksensa Kuopiossa 10.–11.10.2016. Kokouksen yhteydessä järjestetään kaikille avoimina tilaisuuksina Ekumeeninen teko -tunnustuksen jakotilaisuus, ekumeeninen iltakirkko sekä seminaari.

Maanantaina 10.10.

Ekumeeninen teko 2016 -tunnustus Tuomio-kirkossa klo 12. Vuosittain jaettava tunnuksen ekumeenisesta teosta on SEN:n hallitus päättänyt myöntää Studium Catholicumille. Kunniakirja luovutetaan 10.10. Kuopion tuo-

miokirkossa klo 12 alkavan hartauden yhteydessä.

Ekumeeninen iltakirkko klo 18 Pyhän Joo-sefin kirkossa, Lönnrotinkatu 24. Iltatee.

Tiistaina 11.10.

Aamuhartaus klo 8.30. Johtava pastori Heimo Enbuska. Kuopion Helluntaiseurakunnassa, Vuorikatu 29.

Reformaatio, yhteisö ja yhteiskunta – avoin seminaari klo 9–12.30 Helluntaiseurakunnassa.

✚ Avaussanat, pääsihteeri **Mari-Anna Pöntinen**

✚ **Yhteisö reformaation keskiössä**, piispa **Jari Jolkkonen**

✚ **Reformaation Jumala-käsitys ja sen vaikutukset yhteiskunnalliselle ajattelulle**, professori **Antti Raunio**

✚ **Paavi Franciscus ja kutsu uudistukseen**, tutkija **Emil Anton**

✚ **Maahanmuutto yhteiskunnallisena ja kirkkojen haasteena**, maahanmuuttojohtaja **Sirkku Päivärinne**, Sisäministeriö

✚ **Päättöpuheenvuoro**, arkkipiispa **Kari Mäkinen**

Seminaarin teema liittyy ensi vuonna vietettävään reformaation merkkivuoteen. Vuosi 2017 on myös yhteiskunnallinen merkkivuosi ja SEN:n satavuotisjuhlavuosi. Seminaarissa reformaatiota lähestytään sisällöllisistä ja ekumeenisista lähtökohdista. Aihepiiriä tarkastellaan yhteisöllisyyden ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmista. Samalla keskustellaan oman yhteiskuntamme yhdestä keskeisestä haasteesta myös kirkkoille – suhteesta maahanmuuttajuuteen.

Tilaisuudet ovat kaikille avoimia, tervetuloa.

RUKOUS

Lätäköt litisevät, varpaissani kostea kylmä; silti lämmin valo ja eteenpäin tie.

Ohjaa matkallamme, sumujenkin keskellä että taipaleillamme muistaisimme saatella toisiamme: jakaa ja tukea, iloitakin yhdessä.

SANALLISTA

Mikkelinpäivä, Jumalan sanansaattajat

Ilm. 12: 7–12

”Taivaassa syttyi sota. Mikael ja hänen enkelinsä kävivät taiste- luun lohikäärmettä vastaan. Lohikäärme enkeleineen teki vasta- rintaa mutta kärsi tappion, eikä sille ja sen joukolle ollut enää sijaa taivaassa. Tuo suuri lohikäärme, tuo muinaisaikojen käärme, jota kutsutaan Paholaiseksi ja Saatanaksi, tuo koko ihmiskunnan eksyt- tää, syöstiin maan päälle, ja samoin syöstiin alas sen enkelit.”

Lällyt suojelusenkelit

Mikkelinpäivänä vietetään enkeleiden pyhää ja mo- nissa kirkoissa järjestetään lasten ja perheiden messu- ja tapahtumia. Onhan se nyt meille papeille ihana aihe puhuttavaksi; kiiltokuvista tutut pulleat pikku en- kelit ja lapsuuden seinätauluista tuttu turvallinen suo- jelusenkeli joka taluttaa maan korpeen eksyneitä lapsia pelottavan sillan yli. Mutta vielä mitä! Mikkelinpäivän raamatuntekstit ovat aivan karmeita. Evankeliumissa puhutaan käsien ja jalkojen irti hakkaamisesta, silmän irti repäisemisestä ja myllynkivi kaulassa mereen upot- tamisesta. Epistolatekstissä Saatana enkeleineen seik- kailee pääosassa – toki vastaan taistelijoina mainitaan myös ne pyhän merkkihahmot eli Jumalan enkelit. Ko- vin ovat kuitenkin kaukana kiiltokuvista nämä sotaizat Mikael ja kumppanit. Pakko myöntää, että en ole kyl- lä näitä tekstejä koskaan lukuisissa pitämissäni Mikke- linpäivän perhemessuissa lukenut. Ehkä olisi kuitenkin pitänyt. Olisi saattanut ainakin monille Darth Vaderia tai Sormusten Herraa fanittaville tytöille ja pojille ko- lahtaa nämä tekstit lohikäärmeineen vähän paremmin, kuin ne iänikuiset suojelusenkelijuttuni. Ei ole nimit- täin ihan lällyä kamaa tuo Raamattu moninkaan pai- koin.

SANNA MERTANEN
Männistön seurakunnan pastori

keen kahvitilaisuus ja kon- serti, jossa esiintyy nuo- ria laulajia.
Raamatunopetus to 13.10. klo 18 kirkon kappe- lissa. Juha Määttä.
Messu su 16.10. klo 10. Matti Pentikäinen ja Mari Vuola-Tanila. Messun jälkeen kahvit ja uskonpuhdistuksen muistopäivän tilaisuus.
Messu su 23.10. klo 10. Sirpa Nummen- heimo ja Anna-Mari Linna.

MUUTA

Käsityöpiiri ma 3.10. ja 17.10. klo 12–15 Ilonpisarassa, Satamatie 5.
Reipas perhekahvila ke 5.10. klo 9–10.30 Käärmelahden koulun ympäristössä ja kyläkammarissa.
Ystävänkammari Päivilässä ma 10.10. klo 13.30.
Olkkari Päivilässä ma 10.10. klo 17.
Crux Cafe nuortenilta to 13.10. klo 18–20 Satamatie 5.

MAANINKATALO

Maaningantie 32

Diakonian ja lähetysen vapaaehtoi- sen koulutuksellinen tapaaminen ti 4.10. klo 13.
Hetkinen! – Raamatun äärellä ke 12.10. ja 26.10. klo 17 Vorloko, Maaningan- tie 32.
Arkinen ateria pe 14.10. klo 11–13 kahvi- ossa. Aterian hinta 4 €/hlö.
Sanan äärellä ma 17.10. klo 18.30–20 Suomen Raamattuopisto, Jouko Kauha- nen ja Hannu Laukkanen. Illan teemana *Jumalan turvissa*.
Kirkonkylän seurakuntapiiri ti 25.10. klo 13.

LÄHETYS

Lähetysaskartelut maanantaisin klo 18–20 Petosen srk-talolla, Pyörönkaari 21.
■ **Tyynyliinatalkoot lähetystyön hy- väksi** la 8.10. klo 8–15 Kallaveden kirkol- la. Talkoolaisille tarjotaan talkookahve- ja ja päivän päätteeksi lounas. Ilm. 30.9. mennessä Katrille 0404848334.

DIAKONIA

■ **Perheiden syyslomaretki Vesilep- pikseen** la 15.10. Retki on tarkoitettu Kal- laveden seurakunnan alueella asuville pienituloisille lapsiperheille. Retken hin- ta 10 €/pieni perhe (1–3 hlö), 20 € isom- pi perhe (4 hlö). Hintaan sisältyvät mat- kat Vesileppikseen, pääsyliput kylpylään ja hampurilaisateria. Ilm. 10.10. mennessä www.kuopionseurakunnat.fi/kallaveden- seurakunta/ilmoittautumiset. Tied. Kirsti Makkonen 040 4848 374 tai Maarit Kir- kinen 040 4848 369.
Lähimmäisten yhteinen kokoontumi- nen ti 4.10. klo 17–19 Pyhän Johanneksen kirkolla, Männistössä. Lähimmäistyön työnohjauksellinen vertaistukityhmä, jossa pohditaan lähimmäisen auttami- seen liittyvistä tunteista ja kohdalle sat- tuvista tilanteista. Tule jakamaan koke- muksiasi. Yhteislähtö Kallaveden kirkolta klo 16.30. Ilm. Maaritille 040 4848 369.
Hyvän hoidon päivä ke 5.10. klo 10.30–14.30 Rytkyn leirikeskuksessa omaishoi-

tajille, hoidettaville ja kuljetuspalvelun pii- rissä oleville. Ilm. dia- koniatoimistoon 040 4848 332 ma klo 10–11. Voit jättää myös viestin vastaajaan.
Leväsen Kammari varttuneilla ma 10.10. ja 24.10. klo 13–14.30 Levä- sentie 27, 2. kerros. 10.10. *San- nan maanantai*, Ritva Virpinen ja dia- koniatyöntekijä Riitta Reima. 24.10. *Tä- män runon haluaisin kuulla*, ota mukaan oma mielirunosi ja tekstejä, Arja Mieli- käinen.
Vapaaehtoisten/lähimmäisten ilta ke 12.10. klo 18 Kallaveden kirkon koulu- tussalissa. Aiheena *Näkökulmia vaikei- den asioiden kohtaamiseen*. Sirpa Num- menheimo.
■ **Diakoninen perheleiri** 28.–30.10. Rytkyn leirikeskuksessa Järjestäjänä Kuopion Kallaveden seurakunta. Dia- koniatyöntekijä Martti Olsen 040 4848 371 ja pastori Sirpa Nummenheimo 0404848363. Lähtö Kallaveden kirkol- ta pe 28.10 klo 17, (17.15 Pyörönkaari 26). Paluu su 30.10 klo 13 Kallaveden kirkol- le. Osallistumismaksu 10 €/hlö kerätään leirin aikana. Varaathan ulkoilua varten sään mukaisen vaatetuksen. Ilm. 26.9.–26.10. www.kuopionseurakunnat.fi/kalla- veden-seurakunta/ilmoittautumiset. Lei- ri on tarkoitettu ensisijaisesti Kallaveden seurakunnan jäsenille. Mukaan mahtuu 25 ensiksi ilmoittautunutta.

PERHETYÖ

Reipas Aamu perheille keskiviikkoisin klo 9–11.30 Kallaveden kirkon alakerrassa, Rauhalahdentie 21.
■ **Perhekerhot** seuraavasti: **Vehmas- mäen kappeli** tiistaisin klo 9.30–11. **Jyn- känuoden kerhohuone**, Isännäntie 22, keskiviikkoisin klo 9.30–11. **Kurkimä- ki, Kurkipirtti** keskiviikkoisin klo 9.30–11. **Rytkyn** leirikeskuksessa parillisen vii- kon keskiviikkona klo 9.30–11. **Petosen seurakuntatalo** torstaisin klo 9.30–11. **Karttulan seurakuntakoti** keskiviikkoi- sin klo 9.30–11. **Syvänniemen pappila** tiistaisin klo 9.30–11. **Maaninka** tiistaisin klo 9.30–12 Maaninkatalolla.
Vauvaperhekerho keskiviikkoisin klo 13–15.30 Petosen seurakuntatalolla.
Perhekirkko su 9.10. klo 15 Rytkyn lei- rikeskuksessa. Juha Määttä, Richard Nicholls, käsikellokerholaiset ja Rytkyn päiväkerholaiset.
■ **Leiriviikonloppu pariskunnille** 4.–6.11.2016 Rytkyn leirikeskuksessa. Lei- rinviikonlopun ohjelmassa yhdessäoloa perheenä ja oman parin kanssa ulkoilua ja virkistäytymistä. Viikonlopun hinta: Aikuiset 40 € ja lapsi 16 €. Ilm. 5.10 men- nessä osoitteessa www.kuopionseura- kunnat.fi/kallavesi/ilmoittautumiset. Li- sätietoja katri.heikkinen@evl.fi.

PIIRIT

Olotilatorstai to 29.9. klo 11.30–13. Nie- misjärven kylätalossa, Niemisjärventie 763. Sirpa Nummenheimo.
Rytkyn kylän lähetyspiiri ti 4.10. klo 18 Raija ja Esko Väisäsellä, Matomäki 39.

Haminalahden työseura ma 10.10. klo 18.30 Ella Maapurolla, Pyörönkaari 15.Veli Mäntynen.
Rytkyn kylän lähetyspiiri ti 18.10. klo 18 Kirsti ja Erkki Oinosella, Poikkimäki 6. Sanna Alanen.
Puutossalmen Lähetyspiiri ma 24.10. klo 13 Ritva Heikkisellä, Koljonniemen- polku 13. Matti Pentikäinen.
Haminalahden työseura ma 24.10. klo 18.30 Hiekkalassa, Karttulantie 495. Mat- ti Pentikäinen.

KASTETUT

Hessu Paavo Juhani Maunuksela, Eden Aava Adelia Vornanen, Otso Veli Juhani Piirainen, Netta Helena Hirvonen, Ruusa Johanna Eskola, Emilia Katariina Laaksonen, Sofia Pilvi Ilona Puranen, Niilo Edvin Aukusti Niskanen, Sofia Ruusa Amanda Huuskonen, Ida Maria Josefina Pohjolainen, Esko Juhani Janatuinen, Tatu Johannes Tenhunen, Nasto Nietos Leijonamieli Räsänen, Nooa Laes Aleksanteri Räsänen, Elmo Niklas Takkinen, Säde Anna Elena Kurru, Eevi Sofia Tuulia Ritvanen, Seelia Adolfiina Leutonen, Elsa Hilda Emilia Pirinen, Iida Ella Sofia Siitonen, Alisa Aino Maria Pakarinen, Julia Milla Eveliina Lempinen, Lumi Emilia Tiirikainen, Elmo Akseli Haverinen, Ellen Aleksandra Tiainen, Hugo Veikko Olavi Harvima, Eemi Sakari Rantanen.

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Ari Pekka Kukkonen ja Ilona Shadskaya, Teemu Juhani Peuraniemi ja Mirka Anneli Virtanen.

KUOLLEET

Raakel Onerva Kröger 94 v, Esko Antero Sutinen 87 v, Elvi Katri Voutilainen 76 v, Veikko Johannes Haatainen 66 v, Arto Tapio Ursin 50 v, Toivo Johannes Hartikainen 86 v, Jari Pekka Venäläinen 49 v, Risto Pietari Säämänen 64 v, Heikki Jäppinen 88v, Saara Margareetta Jäntti 94 v, Esko Juhani Koponen 69 v, Viljo Olavi Tuhkanen 93 v, Martta Annikki Voutilainen 91 v, Seija Aulikki Rissanen 78 v, Hilikka Signe Oinonen 88 v, Hilikka Inkeri Roponen 88 v.

Männistön seurakunnan toimisto
040 4848 379, ma–pe klo 9–15
mannisto@evl.fi

PYHÄN JOHANNEKSEN KIRKKO Kellolahdentie 8

040 4848 386
Hyvän Mielen Päivä ke 28.9. klo 11–13.30. *Jumalan huolenpito*, Sami Mits- man. Linja-autokuljetuksen reitti: Klo 10.25 Kelloniemen Sale. Klo 10.27 Itkon- niemi (Malminkatu 13 pysäkki). Klo 10.30 Sotilaspojankadun pysäkki. Klo 10.30 Tel- lervonkadun pysäkki. Klo 10.30 Lönnro- tinkadun pysäkki (Lönnrotinkatu 11 koh-

HILJAISUDELLE

Hiljaisuuden talon illat

Kuopion Vanhassa Pappilas- sa vietetään kerran kuukau- dessa Hiljaisuuden talo -iltaa. Iltojen sisältöön kuuluu het- ki Raamatun äärellä tai tee- mailtoja.

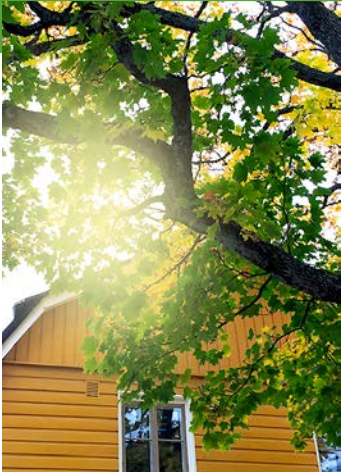
Illat tarjoavat hiljaisuut- ta – Jumalan, toistemme ja itsemme kuuntelemista, ja- kamista ja yhteyttä. Kokoon- tumiset ovat kaikille avoimia.

Syksyn 2016

Hiljaisuuden talo -illat

Vanhassa Pappilassa, Kunin- kaankatu 12, maanantai-iltai- sin klo 18.
✚ **10.10. Rukoushelmet**

Perhekirkko
Ryttyllä
su 9.10.
klo 15

MERIA TAPIO

Retriittejä

Henkilökohtaisesti ohjattu ret- riitti Rytkyn leirikeskuksessa 24.–27.11. Ohjaajina toimivat Marja-Lee- na Virolainen, Pirkko Puputti ja Sisko Laitinen. Retriitin hinta on Alavan seurakuntalaisille 100/80 € ja muille 140/100 €. Voit kysyä avustusta omas- ta seurakunnastasi. Ilmoittautumiset 16.11. mennessä osoitteessa www.kuo- pionseurakunnat.fi/alavan-seurakun- ta/ilmoittautumiset. Lisätietoja antaa Sisko Laitinen, puh. 040 4848 324 tai sisko.laitinen@evl.fi.

Hiljaisuuden rettriitti Siionin virsin Aholansaaressa pe–su 21.–23.10. Retriitin hinta on 135/165 €. Ilmoittautuminen 10.10. mennessä suoraan Aholansaareen, puh. 050 4641 000.

rukouksen tukena,
Anna Väätäinen

✚ **7.11. Espanjalaista mys- tiikkaa ja pyhää musiikkia**, Laura Siponmaa
✚ **5.12. Kelttiläisiä rukouksia**, Marja Leena Virolainen

ERIKOISHAMMASTEKNIKKO

ESA-MATTI KOPONEN

Puijonkatu 26, III kerros puh. (017) 261 3370

Uudet hammasproteesit, pohjaukset ja korjaukset
LAATU- JA TYÖTAKUU

Lähetä surunvalittelusi.

punaisenristinkauppa.fi

→ Adressien tekstausta

tai puh. 020 701 2211

Punainen Risti

Ostamme kultaesineitä:
koruja, kolikoita, harkkoja ja
hammaskultaa. Tilaa maksuton
myyntipaketti www.nettikulta.fi
tai puh. **044 9877 049**
(ma-pe 10-17) NettiKulta

Sähköasennus
Hannu Tuomainen

Puh. 050 553 8767

hannu.tuomainen@netti.fi

SACRUM

LAAJAN
VALIKOIMAN JA
HYVÄN PALVELUN
KRISTILLINEN
KIRJAKAUPPA.

www.sacrum.fi

Ilmoitusmarkkinointi

Jaana Mehtälä

041 454 6594

jaana.mehtala@kotimaa.fiKenelle
urut soivat?

Seurakunnissa sattuu ja tapahtuu. Pysy ajan tasalla.
Tilaa K24 + Pro + Kotimaan näköislehti
yhdessä digipaketina.

Tilaa osoitteesta
kotimaa24.fi/tilaa
Käytä
kampanjakoodia:
tarjous

Auta maattomia,
torju köyhyyttä
ja nälkää.

Lahjoita tekstiviestillä
Tasaus10 (10€)
numeroon **16155**

tai verkossa
www.tasaus.fi

SUOMEN 1859
LÄHETYSSEURA

TASAU
US.fi

KATKAISE KÖYHYYS

Keräysluvut: Manner-Suomi POL-2014-10091, voimassa 2015–2016, myönnetty 23.10.2014, Poliisihallitus.
Ahvenanmaa 2015/8614, voimassa 2016, myönnetty 25.8.2015, Ahvenanmaan maakuntahallitus.
Kerätyt varat käytetään vuosien 2016–2018 aikana Suomen Lähetyseuran ulkomaantyöhön.

SEURAKUNNAT 28.9.–26.10.2016

dalla). Klo 10.35 Pohjolankadun pysäkki (Pohjolankatu 28 kohdalla), edelleen Killisenkadulle ja Pohjolankatua Lönnrotinkadulle. Klo 10.40 Saariaitan pysäkki. Klo 10.45 Pyhän Johanneksen kirkko. Paluu samaa reittiä klo 13.30. Päivän hinta 5 €.

Elämää etsimässä -kerho to 29.9. klo 14.30–16. Heikki Hyvärinen 040 4848 397.

Mikkelinpäivän perhemessu su 2.10. klo 10. Saarna Heikki Hyvärinen. Tintti Tinkala, lapsikuoro, päiväkerholaiset. Maksuton lounas. Askartele ja tuo oma enkelisi enkelinäyttelyyn.

Siioninvirsiseur su 2.10. klo 18 takahuoneessa. Heikki Hyvärinen.

Lähimmäisten työnohjauksellinen tapaaminen ti 4.10. klo 17 srk-salissa. Anne-Mari Mertanen 040 4848 406.

Urkusatu: Noan arkissa ke 5.10. to 6.10. ja pe 7.10. klo 8.45, 9.30 ja 10.15 sekä to 6.10. klo 18. Tintti Tinkala, kertoja ja laulu. Heikki Mononen, urut.

Valtakunnallisen vanhustenviikon päätösmessu su 9.10. klo 10. Saarna Salla Tyrväinen. Heikki Hyvärinen, päiväkuoro. Kirkkokahvit ja ohjelmaa.

Miesten piiri ke 12.10. klo 18 srk-salissa. Heikki Hyvärinen.

Arkinen ateria to 13.10. Klo 11 hartaus, klo 11.15 ateria 5 €.

Viristorstai – Laulua täynnä to 13.10. klo 18. Uuden virsikirjan lisävihkon laulajaiset. Päiväkuoro, kirkkokuoro, Tintti Tinkala, Heikki Mononen sekä Sibelius-Akatemian opiskelijat.

Messu su 16.10. klo 10. Saarna Heikki Hyvärinen. Salla Tyrväinen, Heikki Mononen.

Ukintupa on kiinni ti 18.10.

Messu su 23.10. klo 10. Saarna hiippakuntasihteeri Juha Antikainen. Tintti Tinkala.

Hyvän Mielen Päivä ke 26.10. klo 11–13.30. *Mitä tai mikä on pyhä?* Heikki Hyvärinen. Anne-Mari Mertanen. Linja-autokuljetuksen reitti: Klo 10.25 Kellonien Sale. Klo 10.27 Itkonniemi (Malminkatu 13 pysäkki). Klo 10.30 Sotilaspojan kadun pysäkki. Klo 10.30 Tellervonkadun pysäkki. Klo 10.30 Lönnrotinkadun pysäkki (Lönnrotinkatu 11 kohdalla). Klo 10.35 Pohjolankadun pysäkki (Pohjolankatu 28 kohdalla), edelleen Killisenkadulle ja Pohjolankatua Lönnrotinkadulle. Klo 10.40 Saariaitan pysäkki. Klo 10.45 Pyhän Johanneksen kirkko. Paluu samaa reittiä klo 13.30. Päivän hinta 5 €.

Hengellisen matkakumppanuuden ryhmä naisille Hengellisten asioiden ja elämäntuntien jakamista luottamuksellisessa ryhmässä myös elämyksellisin menetelmin ke 26.10., 16.11. ja 14.12. klo 18–20 sekä viisi kokoontumista keväällä. Ohjaajana Salla Tyrväinen. Ilm. 15.10. mennessä www.kuopionseurakunnat.fi/maniston-seurakunta/ilmoittautumiset.

Elämää etsimässä -kerho to 27.10. klo 14.30–16 srk-salissa. Juutalaisuuden traditiot, Sami Mitsman.

MUUTA

Virikekerho 29.9. alkaen torstaisin klo 13 Malminkatu 12 B kerhuoneessa. Sami Mitsman 040 4848 405.

Messu su 2.10. klo 13 Mäntylän palvelutalolla, Untamonkatu 5. Heikki Hyvärinen, Aulikki Mäkinen, Heikki Mononen.

Kirkkohetki su 16.10. klo 13 Melankatu 10 toimintakeskuksessa. Heikki Mononen.

Hartaus to 20.10. klo 13.30 Mäntylän palvelutalolla, Untamonkatu 5. Anne-Mari Mertanen.

Hyvän Mielen Päivän jouluretki Hirvijärvelle ke 14.12. Retken tiedot ja ilmoittautumiset 30.11. Hyvän Mielen Päivässä.

KASTETUT

Viljam Aleksanteri Löppönen, Topi Valtteri Pulkkinen, Tuukka Kalevi Savolainen, Aleksi Eemeli Linnoaho, Joshua Armas Michael, Noah Elias Michael, Leija Maria Michael, Mia Helena Michael, Jenella Amanda Hannele Väättäinen, Luka Leevi Johannes Väyrynen.

KUOLLEET

Hannu Antero Moilanen 80 v, Pirjo Anneli Mannikainen 66 v, Helvi Kyllikki Toivanen 84 v, Erkki Gunnar Helenius 89 v, Eila Elvi Mönkkönen 94 v.

PUIJO

Puijon seurakunnan toimisto
040 4848 410, ma–pe klo 9–15
puijo@evl.fi

PUIJON KIRKKO
Taivaanpankontie 3

040 4848 419

Messun 9.10. valmistelu ke 28.9. klo 16.30.

Mikkelinpäivän perhemessu su 2.10. klo 10. Mari Voutilainen saarnaa, Teemu Voutilainen, Susanna Pakkala-Koskelainen, Anna Antikainen. Janka-Murros, viulu. Lounas ja kaikenikäisten kekkerit kirkonmäellä mm. tempurata ja urkuihin tutustumista.

Kutsu yhteyteen -messu su 2.10. klo 17. Olli Seppänen opetuspuhe, Jaana Marjanen. Ylistystä, rukousta, iltatee.

Messun 16.10. valmistelu ke 5.10. klo 16.30.

Kauneimmat virret -yhteislaulutilaisuus to 6.10. klo 18. Puijon kirkkokuoro. Joona Saraste, Kari Kuula. Vanhusten viikon tilaisuus. Kolehiti Jordanian ja Pyhän Maan evlut. kirkon musiikkityölle Suomen Lähetyseuran kautta.

Messu su 9.10. klo 10. Reijo Mattila saarnaa, Jaana Marjanen, Mari Voutilainen,

Poukaman
syysmessu
su 9.10. klo 16

TAPAHTUU

Keskustelu-
paneeli

Asiallinen keskusteluilta uudesta avioliittolaista Kallaveden kirkossa sunnuntaina 9.10. klo 18. Paneelikeskusteluun osallistuvat Savon Setan puheenjohtaja Iina Särkkä, kansanedustaja Markku Rossi ja kirkolliskokousedustaja Pekka Niiranen.

Rukoustanssi-
leiri

Rytyn leirikeskuksessa 22.–23.10. Rukoustanssissa tutkitaan kehoista rukousta, liikettä ja tanssia turvallisesa ympäristössä. Rukoustanssin

viikonlopussa tutustutaan omakohtaisesti ja käytännölläisesti rukoustanssin erilaisiin ulottuvuuksiin, esim. esirukous, ylistys, kuunteleva rukous. Viikonloppuun aikana luodaan katsaus myös tanssin raamatullisiin perusteisiin sekä kehon merkitykseen Jumalan luomistyössä. Ei tanssitaideolosuhteita vaatimuksia, olet tervetullut sellaisena kuin olet. Tarkempia tietoja Hannele Tenhulta 045 125 5255 tai kristanssi@kristanssi.fi. Osallistumismaksu 30 € + täysihoito 20 €. Ilmoittautu osoitteesta www.kuopionseurakunnat.fi/alavan-seurakunta/ilmoittautumiset

Teemu Voutilainen. Kuopion virsikuoro, johtaa Päivi Perttilä. Lapsille pyhäkoulu. Ruokailu, kahvit ja arpajaiset.

Siioninvirsiseurat su 9.10. klo 12.15. Jaro Julkunen, Simo Korkalainen, Teemu Voutilainen.

Messun 23.10. valmistelu ke 12.10. klo 16.30.

■ **Virsitorstai** to 13.10. klo 18. Laulamme ja opettelemme virsikirjan lisävihkon virsiä Taideyliopiston kirkkomusiikin opiskelijoiden johdolla. Puijon kirkkokuoro, Joona Saraste ja Anna Antikainen.

Messu su 16.10. klo 10. Jaana Marjanen saarnaa, Kari Kuula, Joona Saraste. Puijon kirkkokuoro. Virsiä Siionin lauluista. ■ **Usko arjessa - rukouksia, runoja ja lauluja** su 16.10. klo 18. Eeva Lappi ja lauluryhmä Verso.

Messu su 23.10. klo 10. Kari Kuula saarnaa, Teemu Voutilainen, Anna Antikainen. Kalakukko-orkesterien puhallinseikkiko. Virsiä suomalaisesta sotilaan virsikirjasta.

■ **Elämän palasia -runo- ja musiikkimatinea** su 23.10. klo 16. Seija Pitkänen, ohjaus. Riikka Tuura, musiikki. Aarne Hiltunen, Sami Kauppinen, Sirpa Lintunen, Tytti Lintunen, Mikko Marttinen, Leena Ronkainen, Joonas Tolvanen. Ohjelma 10 € ja vapaaehtoinen kahvimaksu Aholansaaren toiminnan tukemiseen.

Messujen 5.11. ja 6.11. valmistelu ke 26.10. klo 16.30.

PUIJON SEURAKUNTAKESKUS Taivaanpankantie 3

■ **RaamattuluENTOSARJA Jumalasta voi puhua** ma 3.10. klo 18.30. Mitä järjen perusteella voidaan tietää Jumalasta? Uskonnonfilosofian peruslöytöjä. Kari Kuula.

■ **Miesten sähly** ti 4.10. klo 16. Sähly tiistaisin 13.12. asti (ti 18.10. ei vuoroa). Teemu Voutilainen 040 4848 434.

Herättäjän päivän myyjäiset la 8.10. klo 10. Alkuhartausta, Jaana Marjanen.

POUKAMA

Poukamantie 105

■ **Toivelauluilta** ti 4.10. klo 18.

■ **Poukaman syysmessu** su 9.10. klo 16. Teemu Voutilainen, Joona Saraste.

Takkailta ke 19.10. klo 19 saunatuvala.

RANTA-TOIVALA

Ranta-Toivalan seurakuntapiiri ti 18.10. klo 18.30 Seija ja Pentti Rissasella, Hirvoniementie 177. Kari Kuula.

MUUTA

Laulutuokio ja hartaus Puijonlaakson toimintakeskuksen juhlasalissa to 29.9. klo 10.45. Jaana Marjanen.

KASTETUT

Aada Jenny Anniina Uutela, Inna Riia Elviira Hakonen, Tomi Kasper Koivisto, Hilma Taimi Elina Vornanen.

KUOLLEET

Raili Aino Mielikki Mönkkönen 97 v, Martti Johannes Tereska 86 v, Aune Hilka Saksman 80 v, Soili Paula Tuulikki Tarvainen 79 v, Onni Aapeli Voutilainen 82 v, lines Maria Parkkonen 81 v, Väinö

Kalevi Antikainen 85 v, Irma Sinikka Karvonen 84 v, Eeva Helena Savolainen 63 v.

PERHEASIAIN- NEUVOTTELUKESKUS

Asemakatu 7, Kuopio

Luottamuksellista keskusteluapua parisuhteen kysymyksissä. Yhteydenotot ma–pe klo 9–11 040 4848 480 tai sähköpostitse perheneuvonta.kuopio@evl.fi. Löydät meidät myös Facebookista: www.facebook.com/PNKkuopio

Olemme muuttaneet. Uusi osoite: Kuopion ev.lut. seurakuntien Perheasiain neuvottelukeskus, Asemakatu 7, 70110 Kuopio.

DIAKONIAKESKUS

Diakoniakeskuksen diakoniatyöntekijät ovat tavoitettavissa puhelimitse arkisin. Seppo Marjanen 040 4848 463, Jarmo Tarkkonen 040 4848 465, Stina Malinen 040 4848 466, vammaistyöntekijä Marjo Paakkari-Kettunen 040 4848 467. **Kierrätysmyymälä** on avoinna ma, ke ja pe klo 10–12, Suokatu 22 B-rapun pohjakerroksessa. Kierrätysmyymälän hoitaja Annu Paulus 040 4848 468. **Reppuja ja penaaleja** tarvitaan nyt eskari-ikäisille turvapaikanhakijalapsille, niitä voi tuoda Suokatu 22 B-rapun tuulikaappiin. **Katulähetyspiiri** ma 17.10. klo 15, kerho-huone Aaronissa, Suokatu 22 C-rappu.

SIILINJÄRVI

Kirkkoherranvirasto ja taloustoimisto avoinna arkisin klo 9–11 ja 12–14 p. 017 288 4600 (khranvirasto), 017 288 4620 (talouststo). Haarahongantie 4, 71800 Siilinjärvi. Kirkkoherranvirasto on suljettuna 12.–13.10. www.siilinjarvenseurakunta.fi, www.facebook.com/siilinjarvenseurakunta

SIILINJÄRVEN KIRKKO

Haarahongantie 2

Keskipäivän rukoushetki ke 28.9. klo 12. **Perjantaimessu** pe 30.9. klo 18. Leena Laurinkari, Vesa Kajava ja messuavustajat. Messun jälkeen iltatee Päätysalissa.

■ **Perhemessu** su 2.10. klo 10. Sanna Marin, Seppo Laitanen, Airi Heiskanen, lapsityöntekijät. Messun jälkeen srk-talossa lounas ja toimintaa. Enkelinäyttely klo 10 kirkon kellarissa.

■ **Enkelinäyttely** ti 4.10. klo 13. kirkon kellari. Koristeveistäjä Ulla Antikaisen ja vapaataiteilija Mikko Pitkäsén yhteisnäyttely 4.–27.10. Näyttely avoinna ti-to klo 13–15 sekä klo 18–20. Viikolla 42 näyttely avoinna ti-to klo 13–16.

Rauhanyhdistyksen lähetysseurat ti 4.10. klo 18.

Keskipäivän rukoushetki ke 5.10. klo 12.

Messu su 9.10. klo 10. Unto Niskanen, Heikki Kastarinen, Vesa Kajava. Vanhus-ten viikon päätösmessu ja kirkkokahvit. Lapsille pyhäkoulu.

Keskipäivän rukoushetki ke 12.10. klo 12.

Vapaaehtoistoiminnan koulutus to 13.10. klo 17.30. Kahvit klo 17.30 alkaen. Ohjelma klo 18–20. Ilmoittautuminen siilinjarvenseurakunta.fi tai Jenni Shaky 044 728 4647.

■ **Virsitorstai -yhteislaulutilaisuus** to 13.10. klo 19. Opetellaan virsikirjan lisävihkon virsiä.

Messu su 16.10. klo 10. Heikki Kastarinen, Leena Laurinkari. Ekumeeninen lähetyspyhä. Lapsille pyhäkoulu.

Rauhanyhdistyksen seurat su 16.10. klo 15.

Keskipäivän rukoushetki ke 19.10. klo 12.

Messu su 23.10. klo 10. Hannu Komulainen, Satu Väättäinen, Airi Heiskanen. Herättäjän kirkkopyhä. Messun jälkeen kirkkokahvit ja Siioninvirsiseurat päätysalissa.

■ **PerhekirKKo** su 23.10. klo 15. Leena Laurinkari, Marjaana Kaisto, lastenohjaajat. Jatkot Päätysalissa.

Keskipäivän rukoushetki ke 26.10. klo 12.

SIILINJÄRVEN SEURAKUNTATALO Haarahongantie 4

Siiliperheet -erityislasten ja vanhempien vertaisryhmä ke 28.9. klo 18 nuorten kerhotilassa. Vaihdetaan ajatuksia erityislusten arjesta. Ilta-pala ja lastenhoito järjestetty. Lisätietoja perhetyö 044 728 4646.

Donkkis-ilta kouluikäisille ke 28.9. klo 18 Päätysali.

Vapaaehtoistoiminnan koulutusilta to 29.9. klo 17.30 Päätysali, kahvitarjoilu. Ilmoittaudu mukaan siilinjarvenseurakunta.fi -osoitteessa tai Jenni Shaky 044 7284647.

Siioninvirsiseurat to 29.9. klo 14 Pieni sali.

Kehitysvammaisten Kiva-kerho to 29.9. klo 15. Päätysali.

■ **Mikkelinpäivän perhetapahtuma** su 2.10. Messun jälkeen Iso Sali ja srk-talon ympäristö. Ohjelmassa katuliituliua, Ympäristön ystävän luontopolku ja Enkelityöpaja. Lounastarjoilu.

Kansanlähetyksen Sanan ja yhteyden ilta ma 3.10. klo 18.30. Pieni sali.

Pianokonsertti "Pyhyden lähteillä" ti 4.10. klo 18. Iso sali. Pianotaiteilija Katariina Liimataisen pianoresitaali.

Lähetyksen sydänsäätimet ke 5.10. klo 9. Lähetyskellari.

■ **Syksyn luontosarjan luento Suomen ja Idän kirkon suhteet** ke 5.10. klo 18. Iso sali. Aiheena *Kekkonen ja kirkkojen idänsuhteet*. Vieraana TT Pekka Niiranen. Kahvit alkaen klo 17.30.

Omaishoitajakerho to 6.10. klo 13 Pieni sali. Aiheena *Luopuminen ja kuoleman kohtaaminen*. Kahvit.

Nuorten Perjantaikahvila pe 7.10. klo 18. Nuorten kerhotila. Vastuutehtävissä ripari 9 isosia.

■ **Ortodoksinen maailma ja pyhät synodit -luento** ke 12.10. klo 18. Päätys-

Sinulle surun aikana

Kuolema ja suru ovat tulleet lähellesi. On kuljettava läpi pimeään, jotta voi nähdä valon. Jos tahdot jakaa kysymyksiäsi, ajatuksiasi, ehkä itkuasikin toisten kanssa, olet tervetullut sururyhmään.

Sururyhmä ikääntyneille

TORSTAISIN klo 14–15.30

3.11., 17.11., 1.12., 8.12., ja 15.12. sekä perjantaina 16.2.2017 klo 14

Keskusseurakuntatalo, Suokatu 22 B, 4. kerroksen kokoushuone

Pastori Teemu Voutilainen ja diakonissa, psyk.sh Pirjo Miettinen

ILMOITTAUTUMISET 23.10. mennessä osoitteessa

www.kuopionseurakunnat.fi/sururyhmat tai puhelimitse arkisin klo 9–15, toimistos sihteeri Mirja Turunen p. 040 4848 410

Lisätietoja pastori Teemu Voutilaiselta, p. 040 4848 434

Sururyhmä työikäisille

MAANANTAISIN klo 17.30–19

7.11., 21.11., keskiviikkona 7.12., 19.12., 9.1.2017 ja 16.1.2017

Keskusseurakuntatalo, Suokatu 22 A, 4. kerros

Pastori Kirsi Perämaa p.040 4848 267 ja

diakoniatyöntekijä Pirjo Litmanen p. 040 4848 282

ILMOITTAUTUMISET 28.10. mennessä osoitteessa

www.kuopionseurakunnat.fi/sururyhmat tai puhelimitse arkisin klo 9–15, toimistos sihteeri Katriina Hujanen p. 040 4848 248

Lisätietoja ryhmänohjaajilta

Sururyhmä lapsille, kevät 2017

15.3., 22.3., 29.3., 5.4., 12.4. ja 19.4.2017

Diakoniatyöntekijät Maarit Kirkinen ja Riitta Murtorinne

ILMOITTAUTUMISET osoitteessa

www.kuopionseurakunnat.fi/sururyhmat

tai ryhmän ohjaajille: Riitta Murtorinne, riitta.murtorinne@evl.fi, p. 040 4848 437 tai Maarit Kirkinen, maarit.kirkinen@evl.fi, p. 040 4848 369. Ryhmän koko on enintään kahdeksan lasta.

Sururyhmä itsemurhan tehneiden omaisille

TORSTAISIN alkaen 2.2.2017

Keskusseurakuntatalo, Suokatu 22 B, 4. kerroksen kokoushuone

Diakoniatyöntekijä Riitta Reima p. 040 4848 370 ja

pastori Sirpa Nummenheimo p. 040 4848 363

ILMOITTAUTUMISET 1.10.2016–19.1.2017 osoitteessa

www.kuopionseurakunnat.fi/sururyhmat

Lisätietoja ryhmänohjaajilta

Ryhmän koko on enintään kahdeksan henkilöä

Järvi-Kuopion seurakunnan sekä Kallaveden seurakunnan

Karttulan ja Maaningan alueiden sururyhmistä löytyy tietoa

joului- ja kesäkuussa Kirkko ja koti -lehestä sekä Kuopion ev.lut. seurakuntien verkkosivuilta osoitteesta: www.kuopionseurakunnat.fi/sururyhmat

LUENTOJA

Itä ja länsi, kirkko ja valtio -luentosarja Siilinjärvellä

- ✦ **ke 5.10.** *Kekkonen ja kirkkojen idänsuhteet* TT, dos. Pekka Niiranen. Iso Sali.
- ✦ **ke 12.10.** *Pyhä ja Suuri Synodi Kreetalla 2016* yli diakoni Jyrki Härkönen. Iso Sali.
- ✦ **ke 26.10.** *Mitä Luther halusi?* TT, dos. Petri Järveläinen. Päätysali.
- ✦ **ke 2.11.** *Kirkkojen rinnakkaiseloja Karjalassa* emerituspiispa Matti Sihvonon. Iso Sali.
- ✦ **ke 9.11.** *Kuvia Kreikan Pyhäältä Athos -vuorelta* Seppo Tolonen. Iso Sali.

Luennot pidetään keskiviikkoisin klo 18 Siilinjärven seurakuntatalolla, Haarahongantie 4. Kahvitarjoilu klo 17.30 alkaen. Luentoja järjestäjinä toimivat Siilinjärven evankelis-luterilainen seurakunta ja Kuopion ortodoksinen seurakunta.

Armoa 2017! Kirkko viettää reformaation merkkivuotta -luentosarja Alavalla

- ✦ **su 16.10.** *Luterilaisuuden juuret*, Anu Kiviranta
- ✦ **su 23.10.** *Kalliin armon kirkko*, Hannu Koskelainen
- ✦ **su 30.10.** *Karismaattisuus ja luterilaisuus*, Pirjo Kuula
- ✦ **su 6.11.** *Luterilaisuus uskontojen maailmassa*, Anna Väättäinen
- ✦ **su 20.11.** *Luther ja rukouksen maailma*, Juha Välimäki.

Luennot pidetään Alavan seurakuntakeskuksen salissa sunnuntaisin klo 14–15.30.

Löydä lisää
tapahtumia

KUOPION EV.LUT.
SEURAKUNNAT

www.kuopionseurakunnat.fi
www.kirkkokajoti.fi

li. Aiheena *Pyhä ja Suuri Synodi Kreetalla 2016*. Vieraana yli diakoni Jyrki Härkönen. Kahvit klo 17.30 alkaen.

Nuorten perjäntäikahvila pe 14.10. klo 18. Nuorten kerhotila. Vastuutehtävissä ripari 10 isosia.

Lähetyksen kirkkokahvit su 16.10. Messun jälkeen Ison salin kahvio. Vapaaehtoinen maksu lähetykselle.

Eläkeikäisten päiväpiiri ma 17.10. klo 13. Iso sali.

Suomen Raamattu-opiston Sana soi -ilta ti 18.10. klo 18.30. Pieni Sali. Aiheena *Jumala armahtaa*.

Omaishoitajakerho to 20.10. klo 13. Pieni sali.

Kehitysvammaisten Kiva-kerho to 20.10. klo 15. Päätysali.

Raamattupiiri to 20.10. klo 18. Kokoushuone. Aiheena *Jeesuksen Raamattu*.

Kuulokerho ma 24.10. klo 13. Päätysali.

Siiliperheet – erityislasten ja vanhempien vertaisryhmä ke 26.10. klo 18. Nuorten kerhotila.

Donkkis-ilta ke 26.10. klo 18. Päätysali.

Mitä Luther halusi? -luento ke 26.10. klo 18. Päätysali. Vieraana TT Petri Järveläinen. Kahvit alkaen klo 17.30.

VOURELAN KIRKKO

Rissalantie 2

Perheiden Iltamessu su 2.10. klo 17. Unto Niskanen, bändi ja avustajat.

Vuorelan näpertäjät ma 3.10. klo 10.

Afrikkalainen tanssi ma 3.10. klo 18. Kirkkosali. Tanssia ja rytmejä, rukousta ja rentoutusta gospelmusiikkiin. Hinta 5 €. Ilm. viim. 29.9. seurakunnan nettisivuilla tai jenni.shakya@evl.fi

Raamattu- ja rukouspiiri ti 4.10. klo 18. Kirkkosali.

Donkkis-ilta ke 5.10. klo 18. Kirkkosali.

Arjen Ateria to 6.10. klo 11. Kirkkosali.

Messu su 9.10. klo 13. Kirkkosali. Unto Niskanen, Heikki Kastarinen, Vesa Kaja-

va. Lähetyksen kirkkokahvit.

Vuorelan lähetyspiiri ti 11.10. klo 10.

Lukupiiri ke 12.10. klo 18. Kahvio. Kirja Jhumpa Lahiri: *Tuore maa*.

Sanajumalanpalvelus su 16.10. klo 13.

Heikki Kastarinen, Airi Heiskanen.

Eläkeikäisten päiväpiiri ma 17.10. klo 13.

Kirkkosali. Kahvitarjoilu ennen piiriä.

Messu su 23.10. klo 13. Matti Hoffrén,

Satu Väätäinen, Airi Heiskanen.

Miesten piiri ma 24.10. klo 18. Partio-

tilat.

Vuorelan lähetyspiiri ti 25.10. klo 10.

Vuorelan näpertäjät ma 24.10. klo 10.

MUUTA

Risulantien kerho ma 3.10. klo 13. Risulantie 12, kerhohuone.

Ystävän Tupa ma 10.10. klo 9. Leppä-

kaarteen kerhohuone.

Haravointitalkoot ti 11.10. Viinämä-

en hautausmaalla klo 9–14. Hartaus klo 9. Keittolounas ja kahvit klo 11. Talkoot Rauhanpuiston hautausmaalla klo 12–14. Iltapäiväkahvit klo 13.30.

Alakouluikäisten leiri 15.–16.10. Ruokoniemi. Ohjelmassa hauskaa tekemistä ja kokemista niin ulkona kuin sisällä. Lisätietoja: tuomo.toivanen@evl.fi. Ilm.: www.siilinjärvenseurakunta.fi.

Näkökerho ti 18.10. klo 12. Akuliina.

Hartaushetki ke 19.10.

klo 14. Akuliina. Leena

Laurinkari, Vesa Kajava.

Ystävän Tupa ma 24.10.

klo 9. Leppäkaarteen ker-

huhuone.

KASTETUT

Akseli Viljami Kalervo Koponen, Iita Liisa Emmiina Kortelainen, Aino Maisa Katariina Komulainen, Leonardo Juho Alvar Gozzi, Veeti Juhani Salomaa, Joni Olavi Hakkarainen, Venla Maria Hämäläinen, Aatu Juhani Hämäläinen, Miika Unto Eemeli Hautsalo, Iita Liisa Emmiina Kortelainen, Vili Pekka Verner Korhonen, Emma Ilona Koskinen, Meea Maria Lilia Korhonen, Runo Oliver Leskinen, Milja Elena Aurora Juvonen, Ilona Emilia Nokimäki, Jonne Emil Aleks Tirkkonen, Viljami Veikko Pietikäinen, Juho Heikki Viljami Tossavainen, Eelis Noel Henrik Vainikainen.

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Ismo Erkki Tapani Kuikka ja Anna Josefiina Mikkonen.

KUOLLEET

Pekka Johannes Kyllönen 80 v, Leena Anneli Karjalainen 73 v, Anna Liisa Ronkainen 88 v, Sylvi Hellin Peurala 88 v, Anni Leivo 92 v.

JÄRJESTÖT

KANSAN RAAMATTUSEURA

Sanan Kulma, Tulliportinkatu 22, Kuopio

www.kansanraamattuseura.fi/kuopio, krs-kuopio@sana.fi, 020 7681660

Sanan ilta pe 30.9. klo 18 Olli Seppänen opettaa Danielin kirjasta, ylistysryhmä Jaspe.

Rukouslauantai 1.10. klo 13–17 Kari ja Mari Valkonen: Valmistaa, varustaa ja vahvistaa rukouksessa.

Miestenpäivät Lehtomäenkoti Lehtomäentie 211, Nilsissä la-su 8.–9.10. Tied./ilm. 4.10. mennessä 0440 438 585 / Toivo.

Lähellä-kahvila Sanan Kulmalla la 8.10. klo 11–15. Tavarakirppari, arpajaiset, kahvia ja vohveleita.

Hengellinen kasvu ja paraneminen pe

21.10. klo 18. Diakoni, FM, sielunhoitote-rapautti Raili Tiihonen.

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS

Kuninkaankatu 22, Kuopio

Toimipiste avoinna keskiviikkoisin klo 10–13, virsihetki klo 11–12. Saatavana HY:n ja Aholansaaren tuotteita.

Seurat su 2.10. klo 18 Pyhän Johannek-sen kirkolla.

Kirkkopyhä su 9.10. klo 10 Puijon kirkos-sa. Messu ja seurat.

Seurat su 16.10. klo 18 Keskuseurakun-tatalolla.

Seurat ke 26.10. klo 18 Nilsin seurakun-takodilla.

KUOPION YMPÄRISTÖN

RAUHANYHDISTYS

Ahmatie 22, Kuopio

Syysmyyjäiset la 1.10. klo 17 Rauhan-yhdistyksellä.

Seurakuntapäivä su 9.10. klo 14 Rauhan-yhdistyksellä.

Riistaveden kirkkopyhä/messu su 16.10. klo 10 Riistaveden kirkossa.

Yhteinen pyhäkoulu/seurat su 23.10. klo 14 Rauhan-yhdistyksellä.

Seurat su 30.10. klo 14 Rauhan-yhdistyk-sellä.

POHJOIS-SAVON

EV.LUT. KANSANLÄHETYS

Sairaalakatu 11, Kuopio

ReStart 2016 -minifestari Kulttuuri-areena 44, la 1.10. klo 18.

Lyhtyilta Lähetyksellä su 2.10. klo 16. Anna-Leena ja Martti Koponen, Kirsti ja Veija Hagert.

Viidesläisten miestenpäivät Lehtomä-enkodilla Nilsissä 8.–9.10. alkaen la klo 10.

Lähetyspyhä Nilsin kirkossa su 9.10. klo 10. Saarna Ilkka Sormunen.

Lyhtymessu Neulamäen kirkossa su 16.10. klo 16. Sari ja Leo Louhiva

NNKY

Suokatu 22 B, 4. krs, Kuopio

044 772 1928

www.ywca.fi/paikallinen toiminta/kuopio

Kuoro ma 3.10 klo 13 kerhohuone Samu-lissa, C-porras.

Käsityöiltapäivä la 8.10 klo 13–15, Sa-muli.

Kahviuhuone Wirwoitus – ohjelmalli-nen iltapäivä su 9.10 klo 14 kahviossa.

Venäjänkielisten maahanmuuttaja-naisten ryhmä ke 12.10. klo 18 Mummon mökissä.

Kirjallisuuskahvila su 30.10 klo 14 kah-viossa. Terhi Rannela: *Frau*, alustaa Ritva Kolehmainen.

AHOLANSAARI

Tiedustelut 050 4641 000, www.aholan-saari.fi, aholansaari@aholansaari.fi

Aholansaaren ystäväpäivät 30.9.–2.10.

Seuraava
Kirkko ja koti
ilmestyy 26.10.

Raamattu-ilta "Juma-lan turvissa" ma 17.10. klo 18.30 Maaninka-talon seurakuntasa-lissa. Mukana mm. Jouko Kauhanen ja Hannu Laukkanen. **Sana soi-ilta**, sanaa ja Viisikielisen lau-luja teemalla "Juma-la armahtaa" ti 18.10. klo 18.30 Siilinjärven srk-talon pienessä salissa. Mukana mm.

Jouko Kauhanen.

Raamatunopetus 10 käskyä, käskyt 4–6 "rakasta lähimmäistäsi" ke 19.10. klo 18.30 Juankosken srk-talossa. Jouko Kauhanen, Hannu Laukkanen, Raimo Myy-ryläinen. Tarjoilu klo 18 alkaen.

KUOPION MUSIIKKIKESKUS

Sukupolvelta toiselle

Sukupolvet kohtaa-vat vanhusten päivä-konsertissa – nuoret ja vanhat yhteisten sä-velten äärellä. Taide-lukio Lumitin oppilaat esittävät suomalaisten säveltäjien tuttuja lauluja ja Kuopion kaupungin-orkesteri tarjoilee makupaloja klassisen musiikin suosituimmista kappaleista. Orkesteria johtaa kapellimestari **Atso Almila**. Almila toivottaa yleisön ter-

vetulleeksi viihtymään Musiikki-keskuksen mainioon saliin.

"Toimin konsertissa myös juontajana, joten soitettavasta musiikista kerrotaan yleisölle." Ikäihmisten lisäksi orkesterin maailmaan tutustutetaan yhtä lailla myös nuoria.

Konsertin kesto on noin 60 minuuttia.

Vanhusten päiväkonsertti Kuopion Musiikkikeskuksessa ti 11.10. klo 13.

MUSIIKKIA

Seurakunnissa soi

+ Rakkautta etsimässä – Joel Hallikaisen konsertti Kaavin kirkossa pe 30.9. klo 18. Laulut ovat hengellisiä lauluja, joiden tarinoista Joel kertoo konsertin lomassa. Konserttiin on vapaa pääsy, ohjelman hinta 5 € diakoniatyölle lapsiperheiden auttamiseen. Konsertti kestää noin tunnin. Kirkon eteisestä on mahdollista ostaa Hallikaisen cd-levyjä.

+ Joel Hallikaisen konsertti Kaavin Palvelukeskuksella la 1.10. klo 13. Tilaisuuteen on vapaa pääsy. Tervetulleita ovat myös omaiset sekä henkilökunta. Samalla juhlietaan Vanhustenviikkoa, ohjelmassa on aluksi sosiaalijohtaja He-li Pärnäsén tervehdyspuhe ja sen jälkeen Joel laulaa hengellisiä lauluja. Lopuksi tarjoillaan kaikille kahvit. Tilaisuus

on palvelukeskuksen aulassa.

+ Toivelauluilta Poukamassa ti 4.10. klo 18.

+ Pianokonsertti Pyhyiden lähteillä Siilinjärven seurakuntatalon isossa salissa ti 4.10. klo 18. Pianotaiteilija Katariina Liimataisen pianoresitaali.

+ Urkusatuja Männistössä Pyhän Johanneksen kirkossa ke 5.10, to 6.10. ja pe 7.10. klo 8.45, 9.30 ja 10.15 sekä to 6.10. klo 18. Nooan arkkien kokoon-tuu suuri joukko eläimiä. Tun-goksessa Kalle Karhu hukkaa ystävänsä Kaisan ja etsiessään tätä hän kohtaa erilaisia asioita. On touhukas Muurahaisten Muori, saunahullu Pöllö sekä eräskin Tunteellinen Siili... Sa-tua kertoo ja laulaa Tintti Tin-kala, uruissa Heikki Mononen.

+ Kauneimmat virret -yhteislaulutilaisuus Puijon

JOEL HALLIKAINEN

kirkossa to 6.10. klo 18. Puijon kirkkokuoro ja Joona Saraste. Vanhusten viikon tilaisuus. Ko-lehti Jordanian ja Pyhän Maan ev.lut. kirkon musiikkityölle Suomen Lähetysseuran kautta. **+ Uudet virret -ilta** Kaavin kir-kossa ke 19.10. klo 18. **+ Yhteislaulutilaisuus** Veh-mersalmen seurakuntakodissa to 20.10. klo 14. Lauletaan virsi-

kirjan uuden lisävihkon virsiä ja nautitaan kahvit.

+ Runo- ja musiikkimatinea Aholansaaren hyväksi Puijon kirkossa 23.10. klo 16. Näyttelijä Seija Pitkäsen ohjaama Elämän palasia -runo- ja musiikkima-tineassa musiikista vastaa kant-tori Riikka Tuura ja esityksen toteuttavat Aarne Hiltunen, Sami Kauppinen, Sirpa Lintunen, Tytti Lintunen, Mikko Martti-nen, Leena Ronkainen ja Joonas Tolvanen. Elämän palasia on ko-konaisuus, jossa sanan ja säve-len vuoropuhelu tuo eteen elä-män eri puolia sen rikkaudesta ja moninaisuudesta. Ohjelma 10 € ja vapaaehtoinen kahvi-maksu Aholansaaren toimin-nan tukemiseen.

+ Urkujensoitto A-tutkinto-konsertti Tuomiokirkossa ti 25.10. klo 18. Kati Koskinen.

+ Lehtimajajuhlakonsertti ja -ateria Alavan kirkossa pe 28.10. klo 18. Kirkkoon on ra-kennettu lehtimaja. Tule kuu-lemmaan tästä raamatullises-ta juhlasta! Esiintymässä mm. nuorten bändi ja Zipporim. Ateria klo 19 seurakuntasalis-sa. Lisätietoja, lippujen varauk-set ja nouto pe 21.10. mennessä seurakunnan toimistosta arke-na 9–15, puh. 040 4848 286 tai Ariela Toivaselta 040 567 6606 tai kanttori Leila Savolaisel-ta 040 4848 323. Hinta aikuisil-ta 15 €, alle 12-vuotiaat 7 € ja alle 6-vuotiaat ilmaiseksi. Osa tuo-tosta menee Zipporim-kuoron Israelin konserttimatkan hy-väksi.

KIRJALLISTA

Karo Hämäläinen:
Yksin.
WSOY. 2015. 215 s.

Kuulematon ja näkemätön huuto

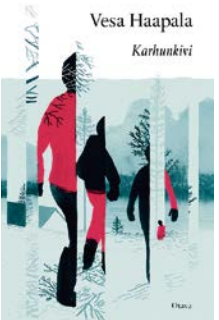
Paavo Nurmi (1897–1973) niittää mainetta maailmalla panemalla tossua toisen eteen. Saapa tämä yhdeksänkertainen kestävyysjuoksun olympiavoittaja vielä vartalonsa patsaaksi **Wäinö Aaltosen** toimesta, vaikka onkin eri mieltä kuvanveistäjän kanssa päkiän suhteesta maahan. Harvempi enää tietää, että juokseminen teki Nurmes-ta myös varakkaan miehen, joka pani likvidinsä tuottaviin afääreihin: hän rakennutti Helsinkiin kymmeniä taloja.

Karo Hämäläisen *Yksin* on vuoden 2016 *Savonia*-palkinnon saaja. Kirjailija on valinnut Paavo Nurmen minäkertojaksi teokselleen. Se on erinomainen ratkaisu, rikastu-

van miehen tarina köyhän siivoojan puoliorvosta pojasta tulee sananmukaisesti iholle. Myös haava, sillä tunne-elämässä Nurmen osaksi jäivät menetetyt rakkaudet. Niimestään huolimatta *Yksin* on kertomus juoksijan armottomuudesta itseään kohtaan, mutta myös toisten voittamisesta.

Näistä toisista tärkeimmiksi nousevat **Hannes Kolehmainen** ja **Ville Ritola**. Onkin mielenkiintoista verrata Hämäläisen romaania viime vuoden *Savonia*-palkittuun **Jouni Tossavaisen** *New Yorkin lentävä suomalainen* -kirjaan. Sama aihe, mutta täysin erilaiset ja toimivat tyylit.

TERHI LAITINEN

Vesa Haapala:
Karhunkivi.
Otava. 234 s.

Isän ja pojan nimeen?

Karhunkivi on Kuopion kunnianarvoisan Yhteiskoulun lukion kasvatin, kirjallisuudentutkija ja runoilija **Vesa Haapalan** esikoisromaan. Perheen isä on pehmo mies, kirjastonhoitaja, äiti tunnollinen luokanopettaja ja pienet tytöt hellyttäviä. Elämänhallinnan yrityksen keskipisteeseen nousevat hetket teini-ikää lähestyvän esikoispojan kanssa.

Niin Lauri itse, kuin muu perhe vanhemmat etunenässä, ovat hämentyneitä pojan käytöksestä, joka on täysin hallitsematonta. Mielten ammatillisillakaan ei tunnu olevan tarjota avuksi muuta kuin lämmintä kättä. Parhaiksi hetkik-

si kohoavat isän ja pojan kalaretket. Luonnon helmassa poika saa onnistumisen kokemuksia ja tilaisuuden näyttää nokkeluutensa.

Kerronta jakautuu vuorotteleviin kohtauksiin, joissa näyttämönä on vuoroin perheen Vantaan koti ja vuoroin Puolanka, missä isä kaivaa itsestään raivaajaa. Puu toisensa jälkeen kaatuu perheen kesäunelmaksi.

Draaman kaaren huippu on talvinen automatka. Se vie perheen hetkeksi pimeyteen, kun isä ajaa ojaan, mutta kaikista vammoista kevään mittaan parannutaan.

TERHI LAITINEN

LYHYESTI

Yhdessä olemme enemmän

Ihmisen tunteet ovat tärkeämpiä kuin asia-argumentit. Vanhustyön jäsentäminen edellyttää kokonaisuuden hahmottamista. Yhtä kaikki – tuleeko ikäihminen seurakunnassa huomioduksi yksilönä? Sanotaan, että kokeakseen kuuluvansa johonkin yhteisöön, ihminen tarvitsee vähintään 10 kontaktia tähän yhteisöön. Ajattelen, että niiden tulisi olla vuorovaikutteisia kontakteja. Ei esimerkiksi riitä, että *Kirkko ja koti* -lehti kolahtaa vuoden aikana kymmenkunta kertaa postiluukusta.

Hieno näyttö vastuuhenkilöiden halusta ja kyvystä saada ihmiset liikkeelle ovat muun muassa *”Tuomiokirkko tanssii ja soi”* ja muut viikoittaiset tapahtumat. Toiminnan tarjonnasta ei totisesti ole puutetta, mutta meidän täytyisi pystyä ottamaan vielä askel pitemmälle: miten saamme näihin aktiviteetteihin mukaan ne, jotka eivät oma-aloitteisesti rohkene/jaksa/pysty lähtemään mukaan? Miten löydämme ne, jotka kaipaavat kanssakulkijaa? Tässä olisi myös seurakunnan

jäsenille tekemisen paikka: lähteä seuraksi, tarjota kuljetusapua, innostaa ja kannustaa mukaan! Seuraava kerta on aina helpompi, kun ensimmäisen kerran kynnys on ylitetty.

Olisiko meillä jokaisella rohkeutta kääntää kysymys toisin päin? Mitä MINÄ voin tarjota kirkolle ja seurakunnalle?

Ei seurakunta ole NE vaan ME. Toiminta syntyy yhdessä tekemällä.

Kirkko ja seurakunta ovat jotakin enemmän kuin pelkkä palveluorganisaatio ja toiminnalle välttämättömät työntekijät – jota se myös toki on. Viime kädessä saamme juuri sellaisen seurakunnan kuin itse teemme. Kirkon täytyy vain kysyä – ”Mitä SINÄ tahtoisit tehdä seurakunnassa, mitä tahtoisit seurakunnassa olla?” Osaamista varmasti on. Pitää vain etsiä kanava, jota kautta kysyntä ja tarjonta löytävät toisensa. Yhdessä olemme enemmän.

MARKKU HYVÄRINEN
Kuopion tuomiokirkko-seurakunnan seurakuntaneuvoston jäsen

Tällä palstalla seurakuntien luottamushenkilöt kirjoittavat vuorollaan.

KULTTUURIKULMA

Koonnut **PIIA JULKUNEN**

Menovinkit 28.9.–26.10.2016

Lähetä vinkit osoitteeseen kulttuurikulma@gmail.com kaksi viikkoa ennen seuraavan lehden ilmestymistä.

SEPPÖ KÄÄRIÄINEN

Seppo Kääriäisen *Kohtaaminen* (2015) on esillä taidemuseon Seitsemän jättiläistä -näyttelyssä.

NÄYTTELYT

G12 Kuopio

- + 17.9.–6.10. Päivi Eskelinen ja Pekka Hannula
- + 8.–27.10. Paavo Pelvo ja Minna Räsänen

Siilinjärven pääkirjasto Artsi

- + 3.–29.10. Siilinjärven Kuvataideyhdistys ry

ESITYKSIÄ/TAPAHTUMIA

- + 3.–9.10. Kuopion Vilimit

Kuopion kamarimusiikkiseura

- + Sävelten kutsu 9.10. klo 16 Kuopion kaupungintalo
- + Veren värit 26.10. klo 19 Kuopion Musiikkikeskus, Kamarimusiikkisali

Sotku

- + 30.9. klo 12 Kulttuurikeitto: Reetta Honkakoski: Duetto yhdelle
- + 30.9. klo 19 ja 1.10. klo 18 VIMMA-kuoron Unikuvia-konsertti
- + 7.–8.10. klo 19 Tanssiteatteri Tsuumi: Kake – Tiellä tähtiin
- + 14.10. klo 19 Anna Venäläinen: Havoc
- + 21.–22.10. klo 19 Emma Fält – Arlene Tucker: Salaista – piilotetun käännöstyöstä

Kuopion Musiikkikeskus, ohjelmassa mm.

- + 29.9. klo 19 Konserttisali: Sinfoniasarja II
- + 6.10. klo 19 Konserttisali: Sinfoniasarja III
- + 11.10. klo 13 Konserttisali: Sukupolvelta toiselle – vanhusten päiväkonsertti
- + 26.10. klo 13 Valokabinetti: Kulttuuri-kahvila 60+ ikonitaide
- Kino Kuvakukko, ohjelmassa mm.**
- + 30.9. alkaen: Sodan murtaumat (Timo Korhonen)
- + 4.10. klo 13 Hopeatähti: Youth
- + 8.10. klo 17 Hopeatähti-spesiaali: Lakkautettu kylä -konsertti
- + 14.10. alkaen: Uhrakuvia vapaudelle (Rade & Danilo Serbedzija)
- + 14.10. alkaen: Tämän jälkeen (Mia Hansen-Løve)
- + 14.10. alkaen: Café Society (Woody Allen)
- + 25.10. klo 13 Hopeatähti: Chocolat
- Kulttuurikeskus Vuorilinna**
- + Taiteilijatapaaminen ja avoimet 28.9 klo 16–19. Vieraana Anna Maria McElwain.
- + Vehnäjauhobatiikkikurssi 4.–5.10 klo 8.15–20.45.
- + Draamis ja avoimet ovet perjantaisin klo 12–15. Taidenäyttelyssä Kurkistus kesään, Tiina Jaakkonen.
- + King's Kids illat perjantaisin klo 18–20.30

SAMI TIRKKONEN

Suurmusikaali Annie Mestariampuja on Kuopion kaupunginteatterin ohjelmistossa. Kuvassa Mikko Rantaniva ja Natalil Lintala.

”Koulukiusaamisen vastaisessa kampanjassa olemme tehneet yhteistyötä esimerkiksi urheiluseurojen kanssa. Kiusaamisen vastustaminen on meidän jokaisen tehtävä”, Kirsi Soininen painottaa.

SOILE NEVALAINEN

Tehdään hyvää yhdessä

Kirsi Soinisen oli aikoinaan helppo rakastua Kuopioon. Siksi hän haluaa työssään ponnistella tehdäkseen kaupungista vieläkin paremman paikan elää.

Kuopion kaupungin markkinointijohtaja **Kirsi Soinisella** on monta rautaa tulella. Brändin rakentaminen ja kaupungin vetovoimaisuuden lisääminen teetävät pitkiä työpäiviä, jotka kysyvät turnauskestävyyttä. Soininen ei kuitenkaan valita.

”Suoraan sanottuna rakastan tätä työtä. Olen aina ollut markkinointihenkinen ja tässä pääsen toteuttamaan itseäni mitä mielenkiintoisimmalla tavalla.”

Markkinointi mielletään helposti kaupalliseksi ja pinnalliseksi käsitteeksi, jonka tarkoituksena on saada ihmiset ostamaan kaikkea mahdollista – myös sellaista, mitä he eivät tarvitse. Tämän mielikuvan Soininen haluaa omalla esimerkillään muuttaa.

”Koen, että markkinointi voi olla myös hyvän tekemistä meidän kaikkien yhteiseksi parhaaksi. Haluan valjastaa ammattitaitoni kuopiolaisten hyvinvoinnin edistämiseen.”

Purjeveneellä kotisatamaan

Soininen ei ole paljasjalkainen kuopiolainen. Tikkakosken tyttö koukkasi muun muassa Ranskaan, Englantiin ja Helsinkiin ennen kuin – aivan kirjaimellisesti – rantautui Savon sydämeen kymmenen vuotta sitten.

”Meidän muuttomme tänne oli aika romanttinen. Tulimme nimittäin uuteen kotikaupunkiimme purjeveneellä.”

”Muuttokuorma oli toki lähetetty etukäteen maitse. Itse sen sijaan laskimme veneen vesille Lappeenrannassa, purjehdimme Itä-

Suomen vesistöjä kaksi viikkoa ja lopulta saavuimme Kuopioon”, Soininen muistelee hymyillen.

”Lapsemme eivät olleet ennen muuttoa koskaan käyneet Kuopiossa. Niinpä kerroimme heille, että kun Puijon torni näkyy, ollaan kotona.”

Kuopioon Soinisen perhe päätyi, koska pääkaupungin kiireinen elämänmeno alkoi tuntua rasittavalta.

”Meillä oli tuolloin kaksi pientä lasta ja halusimme heidän kasvavan rauhallisemmassa ympäristössä. Lähdimme hakemaan elämissen laatua.”

Siitä saatiin esimakua jo muuttopurjehduksen aikana.

”Tuolla matkalla huomasin, kuinka upea vesistö Kuopiota ympäröi. Täältäähän pääsee vettä pitkin merelle saakka. Sitä mahdollisuutta emme ehkä vielä ole osanneet täysin hyödyntää.”

I love Kuopio

Kuopioon asettuminen osoittautui nappivalinnaksi. Soinisen mukaan täällä yhdistyvät sopivasti ison kaupungin mahdollisuudet ja luonnon rauha.

”Täytyy sanoa, että viimeiset kymmenen vuotta ovat olleet hämmäntävän hieno jakso elämässä. Arvostan täkäläistä elämäntyyliä, jossa ollaan uteliaita ja avoimia.”

”Kovin monessa paikassa ei törmää siihen, että bussissa tai kassajonossa jutellaan tunteuttomille. Se kertoo välittämisestä ja yhteisöllisyydestä.”

”Kuopiossa on helppo verkostoitua niin yksityis- kuin liike-elämässäkin. Monet muualta

tulleet ovat tehneet samanlaisia havaintoja.”

Soininen painottaa, ettei ryhdy markkinoimaan mitään sellaista, minkä takana hän ei voi seistä sataprosenttisesti.

”Monesti minulta kysytään, että markkinoinko Kuopiota ja sen mahdollisuuksia vain työni puolesta. Olen kuitenkin aidosti sitä mieltä, että meillä on mahtava kaupunki ja haluan kertoa siitä muillekin.”

Muutama vuosi sitten kaupunki lanseerasi *I love Kuopio* -kampanjan. Sen tiimoilta sadat ihmiset lähettivät kaupungintalolle rakkautentunnustuksia Kuopiolle ja tarinoita siitä, mitä kaupunki on heille merkinnyt.

”Meillä on onnen avaimet käsissämme

”Tarinat tulivat meille täysin pyytämättä. Se jo kertoo, että tässä kaupungissa täytyy olla jotain erityistä. Tunnustuksia lukiessa tuli monta kertaa tippa linssiin.”

”Ja kyllä, voin itsekkin allekirjoittaa täydestä sydämeistäni tuon sloganin – I love Kuopio.”

Hyvästä parempaa

”Markkinoinnilla saadaan ihmiset ostamaan melkein mitä tahansa. Miksipä siis ei sen avulla onnistuttaisi myös muuttamaan ihmisten käytöstä hyvään suuntaan”, Soininen pohtii.

Hän onkin innostunut niin sanotusta yhteiskunnallisesta markkinoinnista, joka on Suomessa vielä aika uutta. Kuopiossa siitä on kuitenkin jo nähty pieniä välähdyksiä. Muun

muassa koulukiusaamisen vastainen kampanjointi ja elokuussa järjestetty *Suojatiesuojelijat*-tempaus ovat yksi osoitus siitä.

”Näin mielessäni sen taulun, jossa enkeli auttaa lapsia sillan yli. Siitä kehitelimme porukalla liikenneturvallisuustempauksen, jossa lukuisat enkeleiksi pukeutuneet vapaaehtoiset saattoivat ihmisiä suojateiden yli.”

Piispa **Jari Jolkkonen** lupautui kampanjan suojelijaksi. Suojatiesuojelijoita nähdään Soinisen mukaan jatkossakin eri tempausten merkeissä.

”Saimme mukaan ihania ja innostuneita vapaaehtoisia. Parasta onkin tehdä hyvää yhdessä, porukalla saa aina hyvää vielä parempaa.”

Tavallisuuden ylistys

Soininen kertoo vuosien myötä oppineensa, että tavallinen on riittävän hyvää.

”Emme aina meinaa tajuta sitä, että onnen avaimet ovat käsissämme. Ei elämyksiin tarvita Disneylandia.”

”Eväsretki luontoon voi olla lapselle huomattavasti antoisampi kokemus kuin joku isolla rahalla hankittu elämys.”

”Tai miksi turhaan haikailla kalliin kuntosalikortin perään, kun ympärillä avautuvat hienot lenkkimaastot.”

Mielenrauhaa ja elämyksiä Soininen itse saa muun muassa ikonimaalauksesta.

”Minulla on kotipihassa oma työhuone, jonne vetäydyn maalaamaan. Olen kerännyt ajopuita, joille maalaan ikonejani. Siinä on pakko keskittyä ja päästä irti hektisistä työkuviosta.”

HELI HARING